

BERETNING

NYE
VEJE
FOR
FÆLLESSKABET
KONGRES 2018

NYE VEJE FOR FÆLLESKABET

KONGRES 2018

BLIK&RØR
ARBEJDERFORBUNDET

Beretning til Blik- og Rørarbejderforbundets 39. ordinære kongres i 2018.
Udgivet af Blik- og Rørarbejderforbundet. Nyropsgade 14, 1602 København V.
Opsætning og tryk KLS PurePrint A/S. Oplag 250 stk.

INDHOLD

INDLEDNING	6
ARBEJDSMILJØ	9
BESKÆFTIGELSE OG ARBEJDSMARKED	19
FAGPOLITISK UDDANNELSE	28
OVERENSKOMSTER OG LOKALAFTALER	39
INFORMATION OG KOMMUNIKATION	57
INTERNATIONALT ARBEJDE	61
ORGANISERING	69
POLITISK UDVIKLING OG PÅVIRKNING	81
UDDANNELSE	89
BLIK- OG RØRUNGDOM	97

BLIK- OG RØRARBEJDERFORBUNDETS 39. KONGRES 2018

NYE VEJE FOR FÆLLESSKABET

■ Fire år er gået siden vi i Blik- og Rørarbejderforbundet holdt vores seneste kongres. Det har været fire begivenhedsrige år, hvor vi i forbundets daglige ledelse har beskæftiget os med mange spændende opgaver, udfordringer og projekter i medlemmernes interesse.

Mens vi for år tilbage ventede på opsvinget, er situationen i dag vendt på hovedet. Finanskrisen er definitivt afblæst, og der er igen fuld fart på byggeriet. Beskæftigelsen for medlemmerne i Blik- og Rørarbejderforbundet er helt i top, og medlemmerne mærker igen en fremgang i reallønnen.

Samtidig er indtaget af lærlinge på vej i den rigtige retning, så for mange Blik og Rør-medlemmer er situationen ganske positiv her i 2018.

Under overfladen er der alligevel noget, som godt kunne være bedre. På den politiske scene fik vi i 2015 en ny regering med Lars Løkke Rasmussen som statsminister. Det viste sig hurtigt, at det ikke er ligegyldigt, om statsministeren står i spidsen for en rød eller blå regering.

Regeringsskiftet har blandt andet betydet en genindførelse af loft over kontanthjælpen, skattelettelser til boligejerne samt massive nedskæringer i den offentlige velfærd og i Arbejdstilsynet. Det har sammen

med en række andre reformer medvirket til en øget ulighed i samfundet. En ulighed, hvor dem på den grønne gren, oplever et bedre samfund. Omvendt oplever syge, ældre og dem uden for arbejdsmarkedet, at situationen er blevet dårligere.

Det er ikke det Danmark, vi ønsker for vores medlemmer i Blik- og Rørarbejderforbundet. I kampen for at varetage medlemmernes interesser har vi markeret os, når politikerne har varslet forringelser af vores fælles velfærdssamfund.

Politikerne har i det hele taget ikke været venlig stemt over for den almindelige lønmodtager. De har ikke gjort nok for at dæmme op for unfair konkurrence på det danske arbejdsmarked. Billig og uorganiseret arbejdskraft presser de danske overenskomstforhold og det svækker sammenhængen og opbakningen til den danske arbejdsmarkedsmodel.

For os i Blik- og Rørarbejderforbundet giver det også nogle udfordringer. For selv om vi har oplevet en stigning i medlemstallet over de seneste fire år, så skal der kæmpes hårdere for at bevare opbakningen til det faglige fællesskab.

Den kamp kræver mod til at tænke nyt og vi skal være villige til at løse opgaverne på nye måder. I Blik-

og Rørarbejderforbundet skal vi være klar til at indrette og tilpasse vores organisation, så den matcher medlemmernes behov og ønsker. Og det uden at gå på kompromis med de faglige og politiske mærkesager, vi kæmper for i fællesskabets interesser.

Kongressens slogan markerer derfor på bedste vis, at Blik- og Rørarbejderforbundet har mod til at gå "Nye veje for fællesskabet".

Det skal vi i være villige til at debattere, så Blik- og Rørarbejderforbundet også i fremtiden er et vigtigt og stærkt fagligt fællesskab for svende og lærlinge i VVS- og skorstensfejerbranchen.

God læselyst!

Dette er den skriftlige beretning til Blik- og Rørarbejderforbundets 39. ordinære kongres i 2018. Beretningen beskriver væsentlige aktiviteter og resultater i kongresperioden 2014-2017. Indholdet i beretningen bygger på input fra forbundets daglige ledelse, som derefter er bearbejdet, redigeret og suppleret med input og historier fra medlemmer. Strukturen for beretningen følger den vedtagne handlingsplan fra kongressen i 2014. Redaktionen er afsluttet juni 2018.

Max Meyer
Forbundsformand

Henrik W. Petersen
Næstformand

Stig Søllested
Forbundssekretær

Søren Schytte
Forbundssekretær

Kim Fusager Balle
Forbundssekretær

Foto: Robert Wengler

ARBEJDSKADER: FORBUNDET HENTER 89 MILLIONER KRONER I ERSTATNING TIL MEDLEMMERNE

I 2017 opgjorde Blik- og Rørarbejderforbundet for første gang det samlede beløb for arbejdsskadeerstatninger. Forbundet havde hentet næsten 89 millioner kroner i erstatning for arbejdsskader og tab af erhvervsevne til medlemmerne i 2017. Heraf næsten 21 millioner kroner, som medlemmer har fået i hånden samme år. Tallet fordeler sig på 289 sager, hvoraf de cirka 50 sager er afgjort uden erstatning, og 52 sager er afsluttet, fordi arbejdsskaden ikke kunne anerkendes.

MANGE SAGER BLIVER ALDRIG ANMELDT

Alene i 2017 er der kommet 144 anmeldelser fra

medlemmer om arbejdsskader. Ved udgangen af 2017 var der 281 sager for medlemmer af Blik- og Rørarbejderforbundet, som venter på afgørelse. Sagerne bliver typisk afgjort indenfor et til to år, men der er også sager tilbage fra 2012, som venter på en afgørelse.

Blik- og Rørarbejderforbundet sætter fokus på, hvor vigtigt det er at anmelde skaden til lægen straks, når den sker. Det skal ske indenfor tre dage.

Blik- og Rørarbejderforbundet ansatte i 2016 en socialrådgiver, som følger medlemmernes arbejdsskadesager.

"Jeg tror, at der er mange, der er bange for at sige, at de har fået en arbejdsskade og må sygemeldes. De tænker måske, at det er deres egen skyld. Men man kan jo mærke det på kroppen, og man skal anmelde det med det samme."

Nick Vennerstrøm fik afklaret sin arbejdsskadesag i 2017. Han fik erstatning for varigt mén efter en skade i håndleddet.

FLERE KOMMER TIL SKADE VED VVS-ARBEJDE

- Der er over de seneste år sket en stigning i antallet af arbejdsulykker og -skader blandt VVS'ere. Alt i alt er der over 6 år sket 3701 skader blandt VVS'ere og blikkenslagere i byggeriet. Fra 2011 til 2016 er der sket en stigning på 11 procent. I 2016 var der 658 anmeldte arbejdsskader. De fleste skader sker ved fald, stød på eller mod noget, akut overbelastning fx vrid eller løft og kontakt med skærende genstande.

STIGNINGEN SES GENERELT

Der har i alt været 28.337 anmeldte ulykker i bygge og anlægsbranchen siden 2011. For mens bygge og anlægsområdet udgør ca. 6 procent af den samlede

arbejdsstyrke, står den for knap 13 procent af samtlige arbejdsulykker. Det vidner om en branche med for mange ulykker.

Siden 2011 er der sket en stigning på 14 procent af ulykker i bygge og anlægsbranchen. Stigningen er altså forholdsvis mindre i VVS-faget.

Der sker stadig mange alvorlige ulykker. I 2016 skete der 139 alvorlige ulykker i VVS-branchen, hvilket er en stigning i forhold til året før. Samlet set er 857 VVS'ere kommet alvorligt til skade i byggeriet på seks år.

Foto: Jakob Carlisen

MASSIVT FOKUS PÅ ASBEST

■ Ét støvkorn kan slå ihjel. Det var overskriften, da blikkenslager Dan Henriksen valgte at fortælle sin historie til fagbladet i 2017 for at sætte fokus på risikoen ved at arbejde med asbest. Han har fået konstateret lungehindekræft efter at have arbejdet med asbest, og han ved ikke, hvor mange år, han har tilbage at leve i. Den historie gjorde stort indtryk på medlemmerne. Forbundet startede en massiv indsats for at sætte fokus på asbest.

Beskæftigelsesminister Troels Lund Poulsen nedsatte i 2017 et udvalg, som skulle kigge på, hvordan man kan undgå, at blikkenslagere, VVS'ere og andre håndværkere bliver udsat for asbest. Udvalgsarbejdet sker i tæt samarbejde med BAT-kartellet, og det er igennem et fælles pres, at der blev sat gang i arbejdet.

20 ANBEFALINGER I KAMPEN MOD ASBEST
Udvalgsarbejdet har i 2018 resulteret i 20 anbefalinger bl.a. at der skal udarbejdes en ny branchevej-

ledning for forundersøgelser, at det skal præciseres, hvem der har ansvar for hvad i byggeriet, og at der startes en fælles kommunikationsindsats, så håndværkerne får mere viden om asbest.

FORBUNDET AFVENTER SAGSBEHANDLINGEN

En ny sag om asbest sendte i 2017 chokbølger igennem forbundet. Fire medlemmer havde været udsat for asbest, og firmaet var vidende om det. Sagen afventer pr. 1. juni 2018 politiets sagsbehandling. Blik- og Rørarbejderforbundet har fremført hård kritik af den lange sagsbehandlingstid. Forbundet har også kontakt med politisk ordfører i SF Karsten Hønge, som har stillet spørgsmål til ministeren om sagens status. Blik- og Rørarbejderforbundet afventer sagens afgørelse.

Asbest har været forbudt siden 1980'erne, men der findes fortsat asbest mange steder i bygninger. Der dør hvert år flere personer, som har været udsat for asbest end der dør i trafikken.

VEJLEDNINGEN TIL FJERNVARME- ARBEJDE KOM PÅ GADEN

- Blik- og Rørarbejderforbundet arbejdede målrettet med at få fornyet vejledningen om fjernvarmearbejde.

Det lykkedes, da vejledningen udkom i december 2015 med speciel vægt på ansvar og pligter i forbindelse med arbejdsmiljøet ved fjernvarmearbejde, de ergonomiske forhold ved svejsninger, trafiksikkerhed og adgangsveje.

Arbejdstilsynet havde inden offentliggørelsen vejledningen til gennemsyn for at blåstemple, at vejledningens indhold stemmer overens med arbejdsmiljølovgivningen.

ARBEJDESTILSYNET SKAL HAVE FLERE RESSOURCER

■ I slutningen af 2015 kom meddelelsen om fyring af 125 medarbejdere i Arbejdstilsynet. Det svarer til hver sjette medarbejder. Det fik de alvorlige miner frem i Blik- og Rørarbejderforbundet.

Med finanslovsaftalen blev der 80 millioner kroner mindre til arbejdsmiljøet, end den tidligere regering havde aftalt med Enhedslisten og SF.

Aftalen om Id-kort på byggepladsen blev samtidig droppet. Id-kortene var et middel i kampen mod social dumping. Det skulle give bedre mulighed for at holde øje med udenlandsk arbejdskraft og kontrollere arbejdsmiljøet.

MERE TILSYN FOR PENGENE – OG FLERE PENGE

I 2017 har Arbejdstilsynet som forsøg indført en ny metode med uanmeldte besøg og tjek af alle virksomheder på byggepladsen. Det har ført til mange

flere afsløringer af sjuks end tidligere, og ministeren har meldt ud, at han vil gøre de uanmeldte besøg permanente.

Tidligere var der risikobaserede tilsyn, hvor en virksomhed blev udset til besøg og varslet i forvejen. Blik- og Rørarbejderforbundet hilser den nye metode velkommen, men mener samtidig, at der skal tilføres flere ressourcer til Arbejdstilsynet.

FOKUS PÅ DE UNGES ARBEJDSMILJØ

■ 30 erhvervsskoler i hele landet fik i 2016 besøg af den såkaldte "Tool Truck". Den skulle lære de unge på byggeuddannelserne at passe på deres krop. De mødte fx en fysioterapeut, der gav dem gode råd og øvelser. Desuden mødte de arbejdsmiljøkonsulenter og leverandører som fortalte, hvilket grej der kan hjælpe dem i hverdagen.

Bag initiativet stod PensionDanmark, som er pensionselskabet for medarbejdere i byggeriet, og Byggeriets Arbejdsmiljøbus (Bam-bus), som er en mobil konsulenttjeneste, der formidler god arbejdsmiljøpraksis til byggepladser, byggevirksomheder og deres ansatte. Bam-Bus er etableret af Dansk Byggeri og 3F med tilslutning fra bl.a. Blik- og Rørarbejderforbundet.

LÆNGE VENTET BRANCHEVEJLEDNING KOM ENDELIG PÅ GADEN

- Det tog sin tid – halvandet år plus tilløb, men det lykkedes at få den nye version af branchevejledningen for skorstensfejere på gaden i 2017. Lovgivningen var på flere måder løbet fra den første version, som udkom i 2008 – dengang også med en lang produktionstid.

En sag, hvor en skorstensfejermester i Vordingborg blev idømt en bøde for at lade en medarbejder rense en skorsten fra taget uden at være sikret korrekt, gjorde igen arbejdet med branchevejledningen aktuelt.

Desuden er antallet af alvorlige ulykker i skorstensfejerbranchen fortsat alt for højt, og derfor fastholdt Blik- og Rørarbejderforbundet nødvendigheden af en revision.

Arbejdet med at revidere branchevejledningen er sket i et samarbejde mellem Blik- og Rørarbejderforbundet, Skorstensfejerlauget og Branchearbejdsrådet for service og tjenesteydelser. Vejledningen blev tjekket igennem af Arbejdstilsynet og sendt ud til medlemmerne i branchen.

FLERE NYE TING

Der er sket flere opdateringer i den nye branchevejledning for skorstensfejarbejde – en af de vigtigste er sikring på taget. Desuden er det skrevet ind i branchevejledningen, at der skal være adgang til tøjvask på det faste mødested, ligesom der henvises til bekendtgørelse om faste arbejdssteders indretning. Bekendtgørelsen indeholder krav om, at hvis man er udsat for sundhedsskadelig forurening, skal der være adskilte rum til henholdsvis forurenede og rene tøj. Disse adskilt af baderum.

Efter færdiggørelsen præsenterede Blik- og Rørarbejderforbundet og Skorstensfejerlauget den nye branchevejledning for skorstensfejarbejde på en række velbesøgte møder over hele landet.

”Jeg synes, at det er rigtig fint, at der er kommet en ny branchevejledning, fordi den viser, hvad vi må og skal.”

Christian Skau Jensen, skorstensfejer hos skorstensfejerfirmaet Sunds i Nibe.

Foto: Lars Horn

Foto: Andreas Bro

KOL ANERKENDT SOM ARBEJDSKADE

■ Først kom en principafgørelse fra Ankestyrelsen i 2017. Ankestyrelsen havde set på tre sager, hvor ansatte havde røget og haft et job, som udsatte dem for risikoen for KOL.

I to af sagerne blev erstatningen sat op, da røgen på jobbet blev vægtet højere end røgen fra cigaretterne.

Skorstensfejer Timm Jensen fik ankerendt KOL som en erhvervs sygdom i 2018. Sagen var ellers først

blevet afvist af Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, men Blik- og Rørarbejderforbundet ankede sagen, og det endte med, at Timm Jensen fik erstatning.

Timm Jensen havde røget i mange år, men det påvirkede ikke sagens udfald.

De typiske tegn på KOL er hoste, åndenød, pibende/hvæsende vejrtrækning i en periode på mere end 2 måneder. Det er en sygdom, man skal leve med resten af livet.

BAT OG ARBEJDSMILJØET

- Blik- og Rørarbejderforbundet deltager aktivt i arbejdet i BAT. Her fastlægges de politiske retningslinjer for byggefagenes fælles arbejdsmiljøindsats på nationalt og internationalt niveau.

I de seneste par år har Blik- og Rørarbejderforbundet sammen med de andre byggeforbund i BAT bl.a. arbejdet med spørgsmål som:

- Handlingsplan for større sikkerhed i byggeriet
- Årlig aktionsdag om arbejdsmiljø
- Nye metoder for Arbejdstilsynets kontrol af arbejdspladser i bygge og anlæg
- Anbefalinger om asbest

SIKKERHED HVER DAG – KNÆK KURVEN

I 2014 og 2015 gennemførtes en handlingsplan for større sikkerhed i byggeriet. Planens 50 initiativer skal på hver sin måde styrke sikkerheden - enten i hele branchen eller i dele af branchen. Handlingsplanen blev forankret i BAR for Bygge & anlæg (BAR-BA).

SAMARBEJDET I

BYGGERIET OM ARBEJDSMILJØ

I 2017 blev strukturen for parternes arbejdsmiljøindsats ændret, og de eksisterende 11 branchearbejdsmiljøråd blev lagt sammen til kun 5 branchefællesskaber for arbejdsmiljø. BAR-BA blev således omdøbt til "Branchefællesskabet for arbejdsmiljø i bygge og anlæg" (BFA-BA). Forbundene i BAT dækker arbejdstagersiden i BFA-BA. I 2017 og 2018 har BFA-fokus på, hvordan arbejdsmiljø kan tænkes ind i planlæg-

ning og udførelse af arbejdet. Indsatsen skal begrænse nedslidning og ulykker – også i VVS-faget.

ARBEJ DSTILSYNETS RESSOURCER FALDER

Det lader til at være en tradition, at Arbejdstilsynet skæres ned, når finansloven skal vedtages. En undersøgelse fra LO viser, at Arbejdstilsynet er skåret med hele kr. 183 mio. over de sidste godt ti år. Nedsættelserne rammer byggeriet hårdt. Desværre har den liberale regering for vane at overhøre BAT's appel til politikerne om at tilføre ekstra ressourcer til Arbejdstilsynet.

BYGGEFAGENE LOKALT

Lokalt og regionalt spiller byggefagene stadig en aktiv rolle for arbejdsmiljøet på byggepladserne. BAT er i jævnlig dialog med de lokale byggefag, og BAT er hvert år vært ved møder for BAT's regionale arbejdsmiljøkoordinatorer. I 2017 besøgte Byggefagenes landsdækkende sikkerhedspatrulje 60 byggepladser landet over på en enkelt dag.

På cirka halvdelen af byggepladserne var der problemer med farligt arbejde og/eller nedslidende arbejde. Aktionen viste, at der stadig er stor spredning i byggeriet, hvad angår sikkerhed og sundhed.

BAT udbyder nu et kursus med navnet Byggefagenes Arbejdsmiljøkursus. Målgruppen er både nye og erfarne sikkerhedspatruljedeltagere samt arbejdsmiljørepræsentanter. Kurset varer 3 eller 5 dage og sættes i gang af de lokale byggefag.

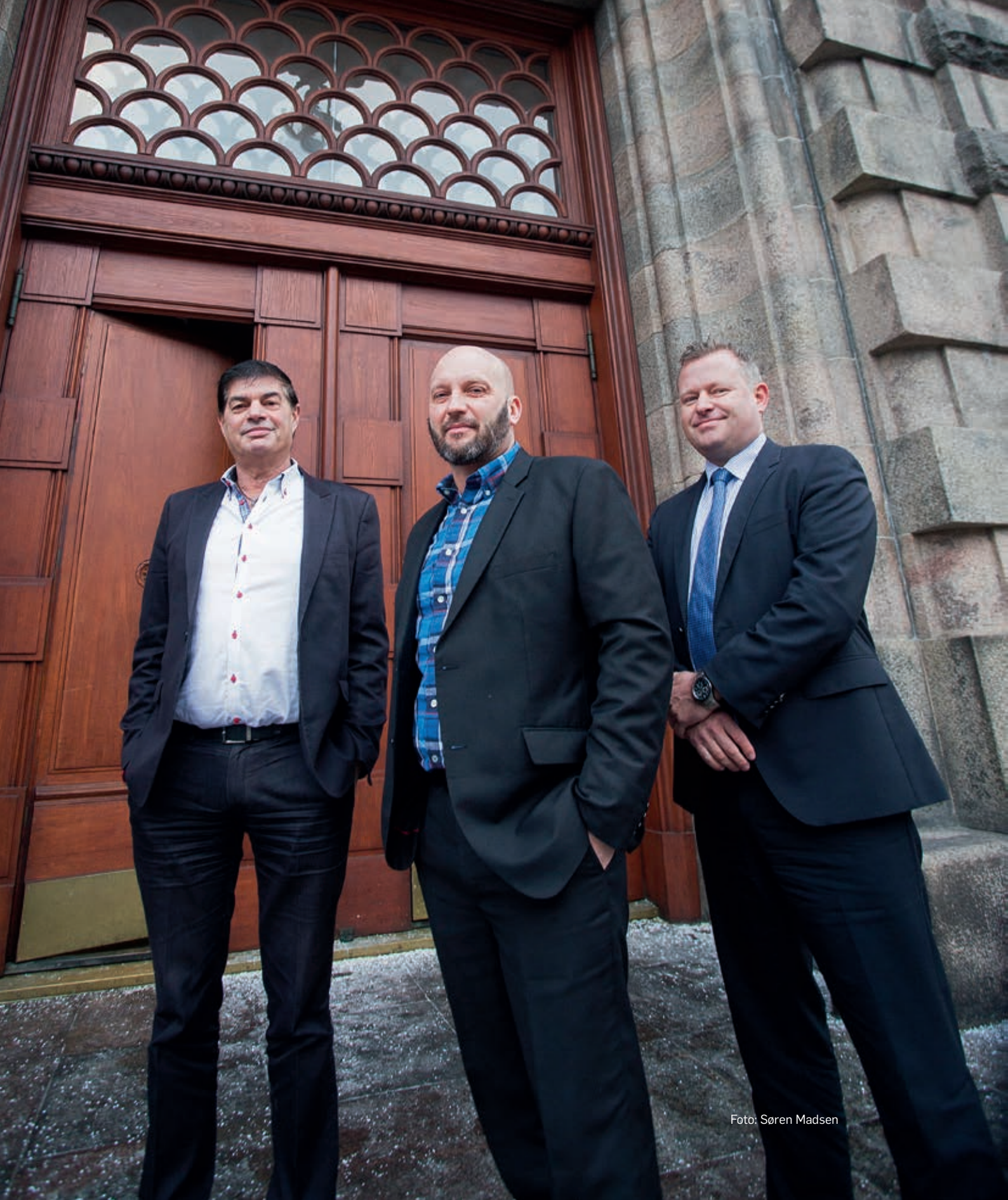

Foto: Søren Madsen

TIL KAMP FOR BEVARELSE AF BOLIGJOBORDNINGEN

■ **BoligJobordningen har levet en omtumlet tilværelse. Det har dog ikke afholdt Blik- og Rørarbejderforbundet fra at kæmpe for en bevarelse af ordningen, og det har båret frugt.**

BoligJobordningen blev oprindelig indført som en forsøgsordning med virkning fra den 1. juni 2011 til udgangen af 2013. Imidlertid blev det i forbindelse med Finanslov 2012 aftalt, at forsøgsordningen skulle opføre sig med udgangen af 2012.

Men sådan blev det langt fra. Dansk økonomi havde svært ved at komme i omdrejninger efter finanskrisen, og med vedtagelsen af Vækstplan DK i juni 2013 blev ordningen efter pres fra fagbevægelsen videreført og udvidet til også at omfatte serviceydelser vedr. fritidsboliger i 2013 og 2014.

I takt med den øgede brug af ordningen, blev den også mere populær. Ordningen blev derfor en del af valgkampen forud for Folketingsvalget i 2015, hvor den daværende socialdemokratiske regering ønskede ordningen afskaffet.

Blik- og Rørarbejderforbundet har hele vejen gennem forløbet været varm tilhænger af ordningen. Dels tilskynder ordningen til energirigtig renovering, og den medvirker også til øget beskæftigelse i de dele af landet, hvor byggeaktiviteten er lavere end i de større byer.

MERE GRØN ORDNING

Få måneder efter valget til Folketinget indgik den nylvalgte Venstre-regering en aftale med SF, Alternativet, De Konservative og Dansk Folkeparti. Ordningen blev genindført med tilbagevirkende kraft fra den 1. januar 2015 og frem til udgangen af 2017.

Undervejs i den proces, havde Blik- og Rørarbejderforbundet brugt mange ressourcer på at overbevise de forskellige partier om, hvorfor en forlængelse af ordningen gav både økonomiske og energimæssige fordele.

Indsatsen betød også, at ordningen fra 2016 blev omlagt, så den i endnu højere grad understøttede den grønne omstilling, øget bæredygtighed og

klimaindsatsen. Beløbet til fradrag blev sat op til 18.000 kroner, hvoraf de 12.000 skulle målrettes grønne tiltag som for eksempel udskiftning af tag, installation af solceller og jordvarme, forbedring af afløbs- og vandinstallationer, kloakarbejder og mini-rensningsanlæg.

ORDNINGEN GØRES PERMANENT

I efteråret 2017 lykkedes det regeringen og Dansk Folkeparti at indgå et forlig i forbindelse med finanslovsforhandlingerne og BoligJobordningen blev gjort permanent. Det blev modtaget med begejstring hos Blik- og Rørarbejderforbundet, som længe havde kæmpet en hård kamp for en videreførelse af ordningen.

Blik- og Rørarbejderforbundet var derfor i dialog med andre alliancepartnere i både rød og blå blok end de traditionelle samarbejdspartnere på Christiansborg. Tidligt i forløbet var man klar over, at SF og Alternativet ikke ville fortsætte i forligskredsen. Forbundet førte derfor en tæt dialog med en række ordførere i blå blok, og det endte med at ordningen blev gjort permanent.

SYV ÅR MED BOLIGJOBORDNINGEN

BoligJobordningen har siden indførelsen i 2011 haft forskellige udformninger.

BoligJobordningen blev indført af den daværende VK-regering som en forsøgsordning fra den 1. juni 2011 frem til udgangen af 2012.

SRSF-regeringen førte BoligJobordningen videre for 2013 og 2014 som en del af Vækstplan DK. Herefter udløb ordningen. Da regeringsmagten i juni 2015 skiftede, genindførte den nye V-regering BoligJobordningen med tilbagevirkende kraft, så den gjaldt for hele 2015.

I efteråret 2015 indgik V-regeringen en bred aftale om at gøre BoligJobordningen mere grøn i 2016 og 2017.

Pr. 1. januar 2018 blev BoligJobordningen permanent i en tilpasset udgave, der giver fradrag for både service- og håndværksydelser i hjemmet.

Foto: Robert Wangler

DET GÅR RIGTIG GODT I VVS-BRANCHEN

- **De senere år har været præget af vækst i VVS-branchen, og tendensen fortsætter. Det viser de årlige markedsanalyser fra Tekniq.**

Der bliver i stor stil bygget nyt, og der er også gang i renoveringerne rundt omkring i det danske land. Det kan mærkes på VVS-branchen, som har oplevet en voldsom fremgang de senere år.

I 2017 oversteg væksten i VVS-branchen væksten i el-branchen, som ellers tidligere har ført an. Det har medført øget efterspørgsel på arbejdskraft, og VVS-branchen rammes af det lave indtag af lær-

linge i årene efter finanskrisen.

Ifølge prognoserne fortsætter væksten. Omsætningen i el- og VVS-branchen forventes at stige med 3 procent i 2018, viser markedsanalysen fra Tekniq.

Foto: Jens Drejsling

BYGGESKANDALE FOR MILLIARDER

■ **Opførelsen af Niels Bohr Bygningen i København udviklede sig til en af historiens største byggeskandaler i Danmark. Over 80 procent af det VVS- og ventilationsarbejde, som det spanske firma Inabensa har udført, skal laves om. Ekstraregningen bliver på over en milliard kroner, som skatteyderne kommer til at betale.**

Forkert brug af materialer, dårlige installationer og manglende overholdelse af tidsfrister. Alligevel gik der for lang tid, inden der blev grebet ind, og derved må over 80 procent af det arbejde, som det spanske firma Inabensa har lavet på Niels Bohr Bygningen i København, laves om.

I februar 2017 mistede Bygningstyrelsen tålmo-

digheden og sendte det spanske firma fra bestillingen. Det vurderes, at det er mindst 2,5 kilometer ventilationsrør, der skal udskiftes efter sjuks fra Inabensa.

REGNING TIL SKATTEYDERNE

Det spanske firmas bud var på 225 millioner kroner for opgaven, hvilket var hele 51 millioner lavere end det næstlaveste bud, som kom fra en dansk VVS-virksomhed.

Bygningsstyrelsen sagde i den forbindelse, at de ikke havde noget bud på, hvorfor det spanske firma var så meget billigere, og at deres fokus var bundlinjen.

Valget af en udenlandsk entreprenør uden kendskab til danske forhold, har vist sig at blive en bekostelig affære for de danske skatteydere. En rapport bestilt af transport-, bygnings- og boligminister Ole Birk Olesen hos revisionsfirmaet Ernst & Young viser, at byggeriet bliver mindst 1,3 milliarder dyrere end de 1,6 milliarder, det skulle have kostet. Rapporten fra Ernst & Young fastslår også, at Bygningsstyrelsen, som er statens ejendomsadministrator og byggherre, ikke har reageret i tide på de udfordringer, som der har været undervejs i byggeriet.

Bygningsstyrelsen blev derfor sat af opgaven, som i stedet blev overtaget af Vejdirektoratet.

OM BYGGERIET

Niels Bohr Bygningen skal være en del af Københavns Universitet. Bygninger med et areal på i alt 52.000 kvadratmeter skal huse 3000 til 4000 studerende og 800 forskere.

Det skal være undervisningslokaler og laboratorier primært til Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet. Rambøll er totalrådgiver på projektet.

Budgettet for projektet var 1,6 milliarder kroner. Det forventes nu at løbe op i 2,9 milliarder kroner.

Det skulle tages i brug i 2018. Nu forventes det ikke at være færdiggjort før 2019.

Det var Bygningsstyrelsens største projekt til dato. Byggherre er nu Vejdirektoratet.

Kilder: Bygningsstyrelsen og Ingeniøren

INDBLIK I FREMTIDENS VVS-BRANCHE

■ **Digitalisering, robotter og internet of things er blot nogle af de teknologier, som i de kommende år vil forandre VVS-branchen. For at virksomhederne i branchen kan forberede sig på fremtidens teknologiske udfordringer, har Blik- og Rørarbejderforbundet i samarbejde med Tekniq og Dansk Metal holdt en række dialogmøder over hele landet.**

Nye teknologier forventes at forandre og ændre VVS-branchen i de kommende år. Det var det overordnede tema, da Blik- og Rørarbejderforbundet, Dansk Metal og Tekniq i foråret 2018 inviterede alle tre organisationers medlemmer til en række fælles dialogmøder i Middelfart, Aarhus, Aalborg og Brøndby.

I fremtiden vil VVS-virksomheder skulle vænne sig til at arbejde på andre måder. Ny teknologi vil erstat-

te nogle opgaver, mens nye og andre opgaver vil komme til. Rådgivning og salg er et område, som vil fylde mere hos den enkelte medarbejder, og det kræver nye og andre kompetencer.

VVS-branchen har hidtil været gode til at ændre og optimere indholdet af uddannelserne, så de lever op til fremtidens krav. I fremtiden vil den udvikling blot gå endnu stærkere, og det stiller krav til den måde, som branchen tænker og planlægger opkvalificering på. Her kommer efteruddannelse til at spille en central rolle.

I VVS-overenskomsten er der afsat ressourcer til to ugers efteruddannelse om året. Men med de øgede krav til ny teknologi og fremtidens udfordringer, kan der blive behov for at tænke nyt på området.

NYE MULIGHEDER I VVS-BRANCHEN

Installationsbranchen er i forandring. Det stiller nye krav til de måder som branchens virksomheder driver forretning på.

"Rapporten Installation 4.0" beskriver de seks teknologier, der vil have størst betydning for installationsbranchen frem mod år 2025.

Nye teknologier vil påvirke hele branchens værdikæde. Det gælder både kundeinteraktionen, ydelserne, virksomhedernes kompetencer, de interne processer og konkurrenterne på markedet. Ikke kun den teknologiske udvikling vil påvirke branchen.

Der forventes en øget specialisering i branchen, som stiller nye krav til medarbejdernes kompetencer på alle niveauer.

Foto: Søren Madsen

POPULÆRE G-KURSER HAR PLADS TIL FLERE

- **Tilbagemeldingerne fra deltagerne viser at forbundets G-kurser er populære. Til gengæld er det langt fra alle tillidsvalgte, som benytter sig af muligheden for at komme på kursus.**

Langt den overvejende del af tillidsrepræsentanterne i Blik- og Rørarbejderforbundet er tilfredse med deres hverv, og de anbefaler gerne andre at blive tillidsrepræsentant. Det er blandt konklusionerne i TR-undersøgelsen, som blev lavet i 2016.

Og der er flere positive ting at hente i undersøgelsen. 85 procent af tillidsrepræsentanterne mener, at Blik- og Rørarbejderforbundet repræsenterer faggruppens særlige vilkår og interesser, og mere end 90 procent af de adspurgte tillidsrepræsentanter er "Meget tilfredse" eller "tilfredse" med den service de modtager fra fagforeningen.

Omvendt viser undersøgelsen også, at tillidsrepræsentanterne i Blik- og Rørarbejderforbundet er dårligere til at benytte sig af forbundets uddannelsesstilbud i forhold til andre forbund. Kun 31,7 procent har været på kursus inden for de seneste to år på undersøgelsestidspunktet.

Endnu mere tankevækkende er det, at mere end hver tredje af forbundets tillidsrepræsentanter er valgt inden for de seneste to år, og af dem har kun 25 procent været på kursus. Knap halvdelen af tillidsrepræsentanterne angiver "forpligtigelser over for familien" som den største forhindring i kursusdeltagelse.

Den lave deltagelse på kurserne, står i skarp kontrast til de evalueringer, som laves efter hvert G-kursus. Her er deltagerne meget begejstrede for indholdet på kurserne, som giver dem en masse nye værktøjer til hvervet som tillidsrepræsentant.

STIGENDE KURSUSAKTIVITET

Trods udfordringen med at få nyvalgte tillidsrepræsentanter på forbundets grundkurser, er det til gengæld lykkedes at få flere tillidsvalgte til at deltage på FIU-uddannelsernes Temauger.

Tidligere opgørelser fra LO viser, at Blik- og Rørarbejderforbundet har haft en lav deltagelse på FIU-kurserne. I kongresperioden har der derfor været ydet en særlig indsats for at få flere deltagere fra forbundets G-kurser til at benytte sig af tilbuddet, og det er lykkedes.

Særligt to tiltag har hjulpet. Dels valgte forbundet

fra 2015 at flytte G-kurserne tilbage til LO-skolen i Helsingør efter tre års fravær. Samtidig valgte man at planlægge det sådan, at G-kurserne altid blev placeret på uger, hvor der holdes tværgående FIU-kurser.

Derved har deltagerne på forbundets G-kurser fået indblik i FIU-kurserne fra nærmeste hold. Samtidig har der været et rigtig godt samarbejde med underviserne på FIU-kurserne, og deltagerne på G-kurserne har i flere tilfælde fået lov til at overvære paneldebatter om social dumping eller besøg af politikere.

Forhandleruddannelsen er det FIU-kursus med det største antal deltagere. Kurser om organisering, arbejdsmiljø og trivsel samt social dumping har også været godt besøgt.

OM TR-UNDERSØGELSEN

Notatet indeholder en sammenfatning af den TR-undersøgelse, som er lavet blandt forbundets tillidsrepræsentanter i maj 2016.

Undersøgelsen omhandler tillidsmandens rolle på arbejdspladsen og den kontakt de har med fagforeningen. I undersøgelsen blev tillidsrepræsentantens uddannelse og ønsker til fagforeningens prioriteringer af det faglige arbejde også undersøgt.

200 tillidsrepræsentanter har modtaget en forespørgsel om at deltage i undersøgelsen. 82 har svaret. Det giver en svarprocent på 41.

737 KURSER I KONGRESPERIODEN

- **Forbundets G-kurser står for den suverænt største del af forbundets kursusaktivitet for tillidsvalgte. Af de 737 kurser, som medlemmer har deltaget på i kongresperioden, udgør G-kurserne en tredjedel af den samlede kursusaktivitet for tillidsvalgte.**

Rørprislisterkurserne er også populære. 94 medlemmer har deltaget på disse.

Det samlede antal kursusdage er 2757 dage. Det giver kurserne en gennemsnitslængde på 3,7 dage.

311 forskellige medlemmer har deltaget på kurserne. Heraf har et enkelt medlem deltaget på hele 24 kurser.

To kvinder har deltaget på tilsammen 7 kurser i kongresperioden.

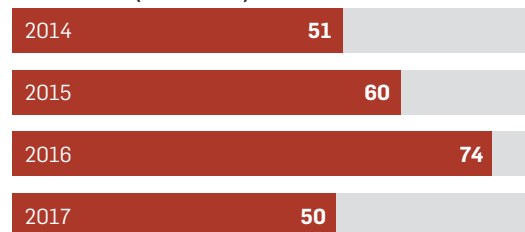
Konventum – LO Skolen er den skole med størst deltagelse. Hele 468 kurser har været placeret på skolen i Helsingør, mens 168 kurser har været placeret på Metalskolen Jørlunde. Det skyldes primært, at Rørprislisterkurserne holdes der, og at G-kurserne frem til første halvdel af 2015 også blev holdt på Jørlunde.

De resterende 101 kurser er ofte placeret lokalt eller på andre kursusfaciliteter.

ANTAL KURSER (I ALT 737)

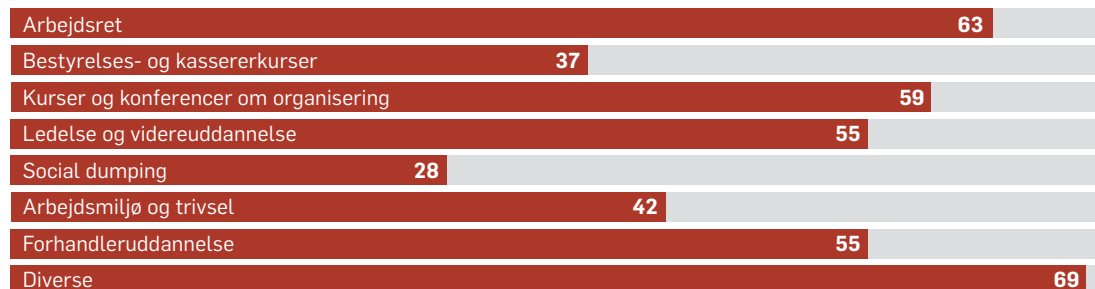
G-KURSER (I ALT 235)

RØRPRISLISTEKURSER (I ALT 94)

ØVRIGE KURSER

OPSANG OG VIDEN OM ARBEJDSMILJØ

- **Når skaden sker, så skal det straks anmeldes. Det var et af budskaberne på den supplerende uddannelse i arbejdsmiljø, som Blik- og Rørarbejderforbundet turnerede med i efteråret 2017.**

Blik- og Rørarbejderforbundet har årligt holdt supplerende kurser for arbejdsmiljørepræsentanter. Kurser-

ne bruges til at styrke den lokale arbejdsmiljøindsats, og arbejdsgiverne er også velkomne. På kurserne i 2017 blev der givet en opsang om, at alt for få anmelder deres arbejdsskade.

Der har været holdt i alt otte kurser i 2017 med deltagelse af sammenlagt 45 arbejdsmiljørepræsentanter.

Foto: Kir-Klyksner

KICK-START TIL DET FAGLIGE ARBEJDE

- **Et netværkskursus har givet nyt liv og inspiration til det faglige arbejde i Randers afdeling. Der blev valgt en ny bestyrelse, og der blev planlagt flere aktiviteter for medlemmerne.**

Det er ikke altid lige nemt at få involveret nye kræfter til det faglige og frivillige arbejde i fagforeningen. Det oplevede de også i Randers afdeling, som både fik ny inspiration og en ny bestyrelse efter et lokalt kursus i afdelingen.

I samarbejdet med forbundet blev der indkaldt til et såkaldt SPOT-kursus, hvor afdelingens virke var til dis-

kussion. Det blev til en dag med debat, gruppearbejde og forventningsafstemning af de ønsker og idéer, som medlemmerne har til det faglige arbejde i afdelingen.

Hele 20 medlemmer deltog i netværkskurset. Det svarer til hvert fjerde svende-medlem i afdelingen.

- Vi fandt jo ud af, at der var god opbakning til det faglige arbejde. Vi havde en rigtig god dag, og sammen fik vi vendt mange gode tanker, som kan bruges i det faglige arbejde, siger René Gam Andersen.

Han mødte også frem og blev valgt til bestyrelsen på den ekstraordinære generalforsamling, som blev holdt i forlængelse af netværkskurset.

- Vi har aldrig været så mange til generalforsamlingen før. Det viser, hvor vigtigt det er, at man kender hinanden og bliver en del af et netværk, siger det nyvalgte bestyrelsesmedlem.

AKTIVITETER PÅ VEJ

Som noget af det første har den nyvalgte bestyrelse i Randers afdeling etableret en gruppe på Facebook. Her har medlemmerne bedre mulighed for at holde kontakt til hinanden, og bestyrelsen bruger også gruppen aktivt i forbindelse med faglige og sociale aktiviteter i afdelingen.

- Som noget af det første vil vi samle folk, så de bliver inddraget i planlægningen af de arrangementer, vi holder i afdelingen, lyder det fra René Gam Andersen, mens Dennis Centio Jönsson supplerer.

- Det bliver en udfordring at holde liv i det faglige arbejde. Det har vi fået en masse gode idéer til, så nu er det bare om at fortsætte det gode arbejde.

SPOT-KURSER

For at understøtte det faglige arbejde blandt medlemmerne i Blik- og Rørarbejderforbundet, udbydes lokale organiserings- og netværkskurser som supplement til forbundets G-kurser.

Indholdet på kurserne er fleksibelt, men sætter gerne fokus på aktuelle problemstillinger eller emner, som understøtter fagpolitiske tiltag. Derfor navnet SPOT-kurser.

SPOT-kurserne udbydes og holdes lokalt i samarbejde mellem afdeling/kreds og forbundet.

Der har været holdt 3 SPOT-kurser siden 2016. Emnerne har været netværk, kursus i sociale medier og et kursus om brug af digitale løsninger til medlemsarrangementer.

Nikolaj Nybrandt og Bo Pedersen efterlyser handling, så de mange gode idéer og positive tanker om fagets fremtid, bliver til virkelighed.

SKORSTENSFEJERE MED TANKER TIL HANDLING

- **Fremtidens skorstensfejer tilbyder en bred vifte af serviceydelser i den private husholdning. Sådan lyder det fra 23 skorstensfejere, som var samlet til branchekursus om fagets udvikling.**

Udvikling af skorstensfejerfaget er for alvor sat på den fagpolitiske dagsorden. For mens rensning af ventilationsanlæg er ved at brede sig i branchen, er

der også en række andre opgaver, som kan blive en del af skorstensfejernes arbejdsområde.

På kurset fik 23 skorstensfejere til opgave at komme med nye idéer til at udvikle faget, som Blik- og Rørarbejderforbundet arrangerede i samarbejde med Skorstensfejerlauget på LO Skolen i Helsingør.

Mange spændende forslag blev drøftet, og på området for serviceydelser for private, var idérigdommen

stor. For eksempel kan skorstensfejerne udføre service på røgalarmer og pille-ovne eller fungere som energikonsulenter med fokus på energitab i boliger.

En af deltagerne var Nikolaj Nybrandt fra Greve. Han blev udlært i 2010 og kender godt til de mange snakke om udvikling i branchen.

- Det har været et rigtig godt kursus. Der kom mange gode forslag på bordet, og vi fik vendt og drejet mange spændende tiltag. Men det er ikke nok med snak. Der skal også gøres noget, siger den sjællandske skorstensfejersvend.

OM BRANCHEKURSET

23 skorstensfejerne var samlet til branchekursus. Her skulle de komme med nye idéer til udvikling af nye arbejdsområder for skorstensfejerne.

Blandt de mange forslag var:

- Salg og service af brandslukkere
- Salg og service af røgalarmer
- Rensning af tagrender
- Vask og vedligehold af solceller og solpaneler
- Måling af varmetab på huse og bygninger
- Energirådgivning
- Service på pille-ovne
- Skadedyrsbekæmpelse

Foto: Hung Tien Vu

Foto: Joachim Rode

HÅRDE FORHANDLINGER PÅ VVS-OMRÅDET MED ET ANDERLEDES RESULTAT

■ **I både 2012 og 2014 endte overenskomstforhandlingerne mellem Blik- og Rørarbejderforbundet og Tekniq uden resultat, og VVS-overenskomsten blev i begge tilfælde omfattet af forligsmandens mæglingsskitse. Ved overenskomstforhandlingerne i 2017 stod parterne igen langt fra hinanden, men denne gang blev resultatet i mæglingsskitsen alligevel noget anderledes.**

Linjerne var på forhånd trukket hårdt op forud for overenskomstforhandlingerne i 2017. For selv om finanskrisen for længst var afblæst, og der igen var godt gang i beskæftigelsen, forventede Blik- og Rørarbejderforbundet igen en omgang hårde forhandlinger med arbejdsgiverne i Tekniq.

Uenigheden om Rørprislisterens generelle bestemmelser skilte parterne, og dermed var der lagt op til en gentagelse af forhandlingerne fra 2012 og 2014. Den forudsigelse kom til at holde stik.

Efter flere ugers tilløb, hvor parterne afventede forhandlingerne på byggeriets område, satte parterne hinanden stævne den 9. marts 2017.

Efter 20 timers uafbrudte forhandlinger var der ikke udsigt til, at Blik- og Rørarbejderforbundet og Dansk Metal samt arbejdsgiverne i Tekniq kunne blive enige om en ny overenskomst. Parterne valgte derfor at afbryde forhandlingerne og fortsætte de videre forhandlinger i Forligsinstitutionen.

Allerede mandag den 13. marts startede forhandlingerne igen, og her kom den nye forligsmand Ole Hasselgaard på uventet hårdt arbejde. Efter to dages intense forhandlinger enedes parterne om en tænkepause frem til fredag den 17. marts. Tænkepausen gjorde dog ikke forhandlingerne nemmere, og dermed var sammenbruddet en realitet. Det var i hvert fald det, som parterne var indstillet på.

Alligevel valgte forligsmanden at indkalde parterne til endnu en omgang forhandlinger søndag den 19. marts. Nu var det alvor, og på hver side af forhandlingsbordet var parterne sekunderet af hver deres repræsentanter fra LO og fra Dansk Arbejdsgiverforening.

Det gav heller ikke det ønskede gennembrud. Derfor endte overenskomstforhandlingerne for tredje gang i træk med at blive omfattet af forligsmandens mæglingsskitse.

MÆGLINGSSKITSE MED NYE TAKTER

Inden offentliggørelsen af forligsmandens mæglingsskitse blev der arbejdet i kulisserne. Blik- og Rørarbejderforbundet argumenterede overfor forligsmanden og repræsentanterne fra LO og DA med, at arbejdsgiverne kan spekulere i et sammenbrud på VVS-området, hvis der ikke gøres op med traditionen om, at prislisterne ikke reguleres i mæglingsskitsen.

Foto: Joachim Rode

Det argument blev der lyttet til. For selv om det fremlagte mæglingsforslag tog udgangspunkt i aftalen på industriens område, valgte forligsmanden helt ekstraordinært at give særbehandling til udfordringen på VVS-området.

Det betød, at udover stigninger til alle satser og SH-kontoen, bedre forhold til børneforældre, seniorordning, højere løn og bedre pension til lærlinge samt nye værktøjer i kampen mod social dumping, fik VVS-området sit helt eget bilag til aftalen.

Her blev der lagt op til, at satserne i prislisterne reguleres hvert år i overenskomstperioden. Det kræver dog, at parterne på området i princippet fortsætter forhandlingerne mod en løsning på de udfordringer, som de ikke har kunnet blive enige om ved de seneste tre overenskomstforhandlinger.

SNÆVERT JA TIL NYE OVERENSKOMSTER

Blik- og Rørarbejderforbundets hovedbestyrelse tog godt imod forligsmandens mæglingskitse, og de anbefalede medlemmerne at stemme ja til mæglingskitsten.

Trods stor forståelse for udfordringen på VVS-området, indeholdt mæglingskitsten også en bestemmelse om systematisk overarbejde, som der var enighed om på industriområdet. Blandt medlemmerne var der delte meninger om bestemmelsen, og det påvirkede afstemningsresultat på VVS-området.

Således endte afstemningsresultatet blandt VVS-medlemmerne med, at et flertal på 50,2 procent stemte ja til forligsmandens mæglingsforslag. Hele 3.784 VVS-medlemmer valgte at stemme, og det gav en stemmeprocent på 49,2.

MÆGLINGSFORSLAG MED KLARE FORBEDRINGER

Forligsmandens mæglingforslag tager udgangspunkt i aftalen på industriens område. For ansatte på VVS-området betyder det blandt andet stigninger på alle satser og på SH-kontoen, bedre forhold til børneforældre, seniorordning, højere løn og bedre pension til lærlinge samt nye værktøjer i kampen mod social dumping.

Her er hovedpunkterne i det mæglingforslag, som medlemmerne stemte om i 2017.

SATSER

Overenskomstens mindstebetaling hæves med 2,00 kr. i 2017 og hæves med yderligere 2,00 kr. i 2018 og 2019.

Alle genetillæg blev forhøjet med 1,6 % i 2017 og hæves med yderligere 1,6 % i 2018 og 2019.

SH-KONTO

Indbetalingen til SH-kontoen steg fra 8 til 10 %. I 2017 steg beløbet med 0,7 %, og i de efterfølgende to år stiger den med 0,7 og 0,6 %, så den samlede stigning bliver 2,0 %.

LÆRLINGE

Lønnen stiger med 1,7 % pr. år i årene 2017-2019. Fra 1. marts 2018 er alle lærlinge omfattet af pensionsordning, fra de fylder 20 år.

FORÆLDRE

Forældreorlov med ret til fuld løn i 13 uger, dog max 175 kr. pr. time.

Satsen for løn under barns sygdom og hospitalsindlæggelse steg med kr. 2,00 pr. time i 2017. Beløbet hæves med yderligere 2,00 kr. hvert år i 2018 og 2019. Forældre med børn under 14 år får ret til 2 omsorgsdage, der finansieres via SH-kontoen.

Ret til barns første hele sygedag (også hvis man bliver kaldt hjem i løbet af arbejdsdagen dagen før).

SENIOR

Seniorer har fået ret til at holde op til 32 seniorfridage hvert år de sidste 5 år før pensionsalderen. Senior-

fridagene kan finansieres via SH-kontoen eller pensionsindbetalingen.

SOCIAL DUMPING

Tillidsrepræsentanten får bedre værktøj til at kontrollere brugen af underleverandører inden for overenskomstens område. Virksomheden skal efter anmodning bl.a. oplyse navn, adresse, CVR-nummer eller RUT-nummer og navnet på virksomhedens kontaktperson hos den udefrakommende virksomhed.

AKKORD

Prislisterne vil blive reguleret under visse forudsætninger. Pr. 1. juli 2017 steg prislisterne med 1,9 %, da parterne nedsætter en arbejdsgruppe, som fik til opgave at kigge på nye muligheder for akkordaftaler i VVS-overenskomsten.

Hvis der opnås enighed om en ordning på området, kan prislisterne reguleres med 2,0 % i 2018 og 2,3 % i 2019.

SYSTEMATISK OVERARBEJDE

Med aftalen indførtes der mulighed for, at arbejdsgiveren kan varsle overarbejde 1 time pr. dag med fuld overarbejdsbetaling. Timerne skal afspadseres som hele dage inden for 12 måneder. Den gennemsnitlige arbejdstid må ikke overstige 37 timer pr. uge set over 12 måneder som følge af denne type overarbejde.

Foto: Claus Boesen

NY FORBEDRET OVERENSKOMST FOR SKORSTENSFEJERE

■ **Bedre vilkår for seniorer og børnefamilier, forbedringer af lønnen og bedre sikring mod uretmæssig afskedigelse var hovedpunkterne i skorstensfejernes nye 3-årige overenskomst, som blev indgået med Skorstensfejerslauget i 2017.**

Overenskomstforhandlingerne for skorstensfejere mødte også bump på vejen. For efter, at forhandlin-

gerne strandede i Tønder den 9. marts 2017, måtte parterne en tur forbi forligsmanden, inden det lykkedes at blive enige om en ny overenskomst den 12. marts 2017.

Det opnåede resultat giver både forbedringer af lønnen og tilgodeser lærlinge, børnefamilier og ældre medarbejdere. Derudover er parterne også enige om at forbedre reglerne i tilfælde af uberettiget afskedigelse.

Således er det nu muligt at få sager om uretmæssig fyring behandlet i en voldgiftsret. Under forhandlingerne ønskede Blik- og Rørarbejderforbundet, at overenskomsten med Skorstensfejerlauget skulle tilsluttes Hovedaftalen. Det ønskede arbejdsgiverne ikke.

I stedet blev det skrevet ind i overenskomsten, at afskedigelsessager kan behandles i en voldgiftsret. Det betyder, at Blik- og Rørarbejderforbundet kan føre sager for medlemmerne om uberettiget afskedigelse.

EN AFTALE FOR ALLE

Den nye overenskomst for skorstensfejerne indeholder også en Frit-valgs-konto, som giver medlemmer-

ne to omsorgsdage, seniordage eller retten til selv at bestemme, om man vil have udbetalt løn eller holde fri. Derudover indeholder aftalen også en række forbedringer til børnefamilier. Således får skorstensfejerne ret til forældreorlov i fem uger med fuld løn, og de får udover løn på barnets første sygedag også fuld løn på dagen, hvor de bliver kaldt hjem fra arbejde, hvis barnet er blevet sygt.

På skorstensfejerområdet udviste medlemmerne stor opbakning til resultatet af overenskomstforhandlingerne i 2017. Hele 81,6 procent af medlemmerne på området valgte at stemme ja til urafstemningen, hvor stemmeprocenten var på 42,2 procent.

NY OVERENSKOMST FOR SKORSTENSFEJERNE

LØN

Lønnen blev hævet med 1,6 % i 2017. I 2018 blev lønnen hævet med 1,7 %, og igen med yderligere 1,8 % i 2019.

Løn under sygdom hæves med 1,7 % hvert år fra 2017 - 2019.

SATSER

Alle satser og genetillæg blev forhøjet med 1,6 % i 2017 og hæves med yderligere 1,6 % i både 2018 og 2019.

FRITVALGSKONTO

Der oprettes en Fritvalgskonto for hver medarbejder til betaling af feriefridage, seniorordning, omsorgsdage mv. Det første år indbetalte arbejdsgiveren 0,7 %, og i 2018 og 2019 stiger den med 0,7 og 0,6 %, så den samlede indbetaling bliver 2,0 %.

FORÆLDRE

Forældreorlov med ret til fuld løn i 5 uger.

Forældre med børn under 14 år har fået ret til 2 omsorgsdage, der finansieres via Fritvalgskontoen.

Fuld løn ved barn syg, hvor medarbejderen bliver kaldt hjem fra arbejde. Den efterfølgende dag, som dermed er barnets første hele sygedag, betales efter gældende regler.

Indlæggelse af syge børn i eget hjem sidestilles med hospitalsindlæggelse.

SENIOR

Skorstensfejerne har fået ret til at holde op til 32 seniorfridage hvert år de sidste 5 år før pensionsalderen.

Seniorfridagene kan finansieres via Fritvalgskontoen eller pensionsindbetalingen.

LÆRLINGE

Lønnen for lærlinge reguleres med samme stigning som svendene over de kommende 3 år.

Lærlinge har fået ret til forældreorlov og børns sygdom efter samme principper som svendene.

AFSKEDIGELSE

Bedre sikring ved uberettiget afskedigelse. Afskedigelsessager kan behandles i en voldgiftsret.

OVERENSKOMSTER MED ARBEJDSGIVERNE, DANSK INDUSTRI OG DANSK BYGGERI

■ **VVS'ere, som er ansat i virksomheder under Arbejdsgiverne, Dansk Byggeri og Dansk Industri, fik også nye overenskomster i 2017.**

Efter enighed om en ny overenskomst mellem CO-Industri og Dansk Industri, var rammen sat for forhandlingerne på de øvrige overenskomstområder.

Fælles for alle overenskomster var at sikre forhøjelser på tillæg, få afsat flere midler til uddannelse og sikre bedre vilkår for seniorer og børnefamilier. Det lykkedes i store træk. Prisen den modsatte vej var øget fleksibilitet gennem systematisk overarbejde.

Se hovedpunkterne i de nye overenskomster med Arbejdsgiverne, Dansk Byggeri og Dansk Industri i oversigten.

ARBEJDSGIVERNE

LØN

Indbetalingen på Fritvalgskontoen stiger fra 2 % til 4 % fra 2017 til 2019.

FORÆLDRE

Fuld løn under forældreorlov og 2 børneomsorgsdage betalt via Fritvalgskontoen.

SENIOR

Ret til seniorfridage.

UDDANNELSE

Mulighed for aftalt uddannelse betalt via AL Efteruddannelse (kompetenceudviklingsmidler).

FLEKSIBILITET

Mulighed for systematisk overarbejde. Større fleksibilitet ved indgåelse af aftaler omkring arbejdstid.

DANSK INDUSTRI

FRITVALGSLØNKONTO

Fritvalgslønkontoen blev forhøjet til 2,7 % i 2017, til 3,4 % i 2018 og i 2019 forhøjes den til 4 %.

SENIORER

Seniorer har fået ret til at købe sig til seniorfridage gennem fritvalgsordningen og pensionsindbetaling, hvilket i alt kan give 32 dage.

BØRNEFAMILIER

Bliver en forælder kaldt hjem på grund af barns sygdom, har forælderen fortsat ret til barns første sygedag dagen efter.

Forældre til børn op til 14 år har fået mulighed for at købe sig til to børneomsorgsdage via fritvalgsordningen.

Forældre til børn, der indlægges i åben indlæggelse i hjemmet har fået samme rettigheder som ved barns indlæggelse. Der er indført fuld løn ved forældreorlov.

SATSER

Mindstebetalingen blev pr. 1. marts forhøjet med to kroner i hvert af overenskomstårene fra 2017 til 2019.

Genetillæg blev reguleret med 1,6 % hvert år i samme periode.

VIKARER

Tillidsrepræsentanten har fået bedre mulighed for at få hurtig afklaring på, om der er tale om vikararbejde eller entreprisarbejde.

FLEKSIBILITET

Mulighed for systematisk overarbejde

DANSK BYGGERI

LØN

Mindstelønnen stiger med samlet 6 kroner i timen over de tre år overenskomsten varer.

Indbetaling til SH-kontoen stiger med samlet to procent fra 2017 til 2019.

FORÆLDRE

Ret til fuld løn under forældreorlov. Bedre sikring ved barns første sygedag.

SENIOR

Ret til seniordage.

FLEKSIBILITET

Mulighed for systematisk overarbejde.

SOCIAL DUMPING

Ret til at få oplysninger om underentreprenører, der anvendes af virksomheder med overenskomst.

Fælles informationsmøder for udenlandske virksomheder og deres medarbejdere der er nye på det danske arbejdsmarked.

Hovedentreprenører får et ansvar for deres underentreprenørers overholdelse af overenskomsten.

Værktøj til at løndannelsen i højere grad tager udgangspunkt i kompetencer frem for i mindstelønnen - uanset hvilket land man kommer fra.

OFFENTLIGE ANSATTE MED TO GANGE REALLØNSFREMGANG

■ **De to seneste overenskomstforhandlinger på det offentlige område har givet fremgang i reallønnen. Men mens forhandlingerne i 2015 forløb gnidningsfrit, var det offentlige område tæt på at ende i en storkonflikt i 2018.**

Ved overenskomstforhandlingerne i 2015 fik de offentlige ansatte i stat, kommuner og regioner en lønregulering på mellem 4,5 og 5,4 procent over tre år. Og da prisudviklingen i samme periode var noget lavere i samme periode, blev de offentlige ansatte sikret en stigning i reallønnen.

I samme aftale blev fædre sikret retten til en ekstra uges forældreorlov med fuld løn, uden at der bliver ændret på moderens rettigheder. Og som noget helt nyt blev parterne enige om at kigge på det psykiske arbejdsmiljø i staten. Der blev opnået en aftale om etablering af et såkaldt rejsehold, som kan rykke ud, hvis der er dårligt psykisk arbejdsmiljø på en statslig arbejdsplads.

Statens område blev forhandlet på plads først, og det var retningsgivende for de efterfølgende forhandlinger for de ansatte i kommuner og regioner. Alligevel lykkedes det at sikre en lidt højere lønstigning i kommuner og regioner. Der blev aftalt retningslinjer om information til tillidsrepræsentanter, når der udføres vikararbejde.

Resultatet vakte udbredt tilfredshed hos de offentlige ansatte medlemmer i stat, kommuner og regioner, og med et stort flertal stemte de ja til de nye løn- og ansættelsesvilkår, som var forhandlet på plads med de offentlige arbejdsgivere.

47,7 procent af forbundets offentlige ansatte medlemmer deltog i afstemningen om deres overenskomst, og heraf havde 87,7 procent valgt at stemme JA til resultatet af årets overenskomstforhandlinger.

DRAMATISK FORLØB I 2018

Mange måneders intense forhandlinger, skarp retorik

og en lurende storkonflikt. Forhandlingerne om nye overenskomster for offentligt ansatte var en dramatisk omgang, men til sidst lykkedes det at indgå forlig for alle faggrupper i kommuner, regioner og staten.

Forligsmand Mette Christensen valgte at holde parterne fast ved forhandlingerne, og da en række LO-forbund og Dansk Socialrådgiverforening valgte at indgå det første delforlig for 40.000 ansatte i regionerne, satte det gang i en dominoeffekt.

Aftalen indeholdt en lønramme på 8,1 procent,

tryghed om den betalte frokostpause og en lønudvikling fremadrettet, der læner sig op ad det private område.

I løbet af de efterfølgende dage lykkedes det at indgå aftaler for samtlige 750.000 offentligt ansatte i kommuner, regioner og stat.

91,3 procent valgte at stemme "JA" til resultatet af årets overenskomstforhandlinger, hvor 44,2 procent af forbundets offentlige ansatte medlemmer deltog i afstemningen.

OK-RESULTAT FOR OFFENTLIGT ANSATTE 2015

Alle de nye overenskomster på det offentlige område gælder frem til den 31. marts 2018.

- Lønforhøjelser på samlet 4,5 til 5,4 procent.
- En ekstra uges betalt forældreorlov øremærket til fædre med fuld løn.
- Forhøjelse af ATP-satserne.
- Opsagte i kommuner og regioner får fri i 2 timer med løn til vejledning i deres fagforening/a-kasse.
- Styrket indsats for et bedre psykisk arbejdsmiljø – blandt andet i form af et rejsehold.
- 5 ekstra dages frihed for ansatte i kommuner og regioner med løn ved børns hospitalsindlæggelse.
- Tryghedspulje for kommunalt ansatte ved afskedigelser videreføres.
- Information af tillidsrepræsentanter, når der udføres vikararbejde.

OK-RESULTAT FOR OFFENTLIGT ANSATTE 2018

De vigtigste elementer i de nye overenskomster for offentlige ansatte, som gælder frem til 2021.

- En lønramme på 8,1 procent over tre år. Rammen dækker over generelle lønstigninger på 6,1 procent. I lønrammen er der afsat midler til en lavtlønspulje, en rekrutteringspulje og en ligelønspulje.
- Lønstigninger til lærlinge, som tager en erhvervsuddannelse i det offentlige.
- Tryghed og sikring af den betalte frokostpause.
- Midler til de enkelte organisationers videre forhandlinger på 0,35 procent.
- En ny reguleringsordning, som ikke længere indeholder det forhadte privatlønsværn. Privatlønsværnet har indtil nu betydet, at offentlige lønninger blev reguleret efter de private lønninger, og afskaffelsen skal sikre en parallel lønudvikling mellem offentligt og privat ansatte.
- Nedsættelse af kommission, som skal finde løsninger for lærernes manglende arbejdstidsaftale i overenskomsterne.

LØNHOP TIL VVS'ERNE

- **De senere års stigende byggeaktivitet og lave ledighed smitter positivt af på lønudviklingen i VVS-branchen. I de seneste fire år er den gennemsnitlige timeløn på landsplan steget med kr. 13,21 i timen.**

Der er igen fuld aktivitet i den danske bygge- og installationsbranche. Ledigheden er i bund, og den stigende indtjening til arbejdsgiverne, smitter nu også af på lønudviklingen i VVS-branchen.

Den gennemsnitlige timeløn for VVS'ere er fra 2013 og frem til 2017 steget fra kr. 182,37 til kr. 195,58 i timen. Det er en stigning på hele 13,21 kroner i timen, viser Blik- og Rørarbejderforbundets årlige

lønstatistik, som er baseret på svar fra forbundets timelønnede medlemmer.

I procent svarer det til en lønfremgang på 7,2 procent. Det er en markant fremgang i forhold til de foregående fire år. Her steg lønnen blot kr. 7,22 på fire år, som er en lønfremgang på blot 4,1 procent.

Den positive udvikling af VVS'ernes løn er nogenlunde jævnt fordelt over hele landet. Typisk sker lønudviklingen først i de områder med kraftig byggeaktivitet omkring de større byer. Det smitter så efterfølgende af på de lidt mere tyndt befolkede områder. Det er også årsagen til, at et område det ene år kan have den største fremgang i procent, for året efter at blive overhalet af andre områder i landet.

LØNUDVIKLING FOR VVS'ERE PÅ LANDSPLAN I PERIODEN 2013 - 2017:

År	Gennemsnitlig timeløn	Stigning i kr.	Stigning i procent	Inflation	Udvikling i realløn
2013	182,37	3,51	2,0	0,8	1,2
2014	184,77	2,40	1,3	0,6	0,7
2015	186,82	2,06	1,1	0,5	0,6
2016	191,56	4,74	2,5	0,4	2,1
2017	195,58	4,02	2,1	1,1	1,0

SKORSTENSFEJERE MED STABIL LØNFREM GANG

■ **Skorstensfejernes løn er i mindre grad påvirket af beskæftigelsen, og lønnen har derfor ligget på et stabilt niveau over de seneste fire år.**

De seneste fire år har de ansatte i skorstensfejerbranchen oplevet en stabil og positiv fremgang i reallønnen.

Mens skorstensfejernes gennemsnitlige timeløn var på kr. 192,71 i 2013, var den i 2017 steget til kr. 205,08 i timen. Det er en lønfremgang på kr. 12,71,

som omregnet i procent er 6,4. Da lønstigningen gennem perioden overstiger prisudviklingen, er skorstensfejernes realløn dermed steget.

Overenskomsten for skorstensfejere tilhører et

normallønsområde, hvor lønnen forhandles centralt.

Det er også årsagen til, at lønnen udvikler sig stabilt med færre udsving, end der opleves på for eksempel byggeområdet. Her påvirkes lønnen af udsving i økonomiske konjunkturer og beskæftigelsessituationen.

LØN FOR SKORSTENSFEJERSVENDE I PERIODEN 2013-2017:

År	Gennemsnitlig timeløn	Stigning i kr.	Stigning i procent	Inflation	Udvikling i realløn
2013	192,71	1,80*	0,9*	0,8	0,1
2014	197,59	4,88	2,5	0,6	1,9
2015	198,61	1,02	0,5	0,5	0,0
2016	199,50	0,89	0,5	0,3	0,2
2017	205,08	5,21	2,6	1,1	1,5

* Stigning i 2013 er beregnet på tallene fra 2012.

FREMGANG I AKKORDSVENDENES TIMEFORTJENESTE

- **Flere og flere VVS-svende har fået appetit på at udføre deres arbejde på akkord. I årene efter finanskrisen er antallet af opmålte timer vokset voldsomt, og det toppede med hele 699.484 timer i 2015.**

Antallet af timer er siden faldet en smule, men det har ikke påvirket fremgangen i akkordsvendenes gennemsnitlige timefortjeneste. Det viser opgørelserne over akkordarbejde fra Fællessekretariatet for Blik- og Rørarbejderforbundet og Dansk Metal.

Den gennemsnitlige timefortjeneste er fra 2013 til 2017 steget fra 288,51 kroner til 325,38 kroner. Det er en fremgang på 36,87 kroner i timen. Omregnet i procent er det en lønfremgang på hele 12,8 procent.

I samme periode er satserne i Rørprislisten blot reguleret med 1,9 i 2017. Fremgangen i akkordsvendenes timefortjeneste skyldes primært den kraftigt stigende beskæftigelse i byggeriet og manglen på kvalificeret arbejdskraft.

GENNEMSNITLIG AKKORDFORTJENESTE I PERIODEN 2013 -2017:

År	Opmålte timer	Gennemsnitlig fortjeneste pr. time	Stigning i kr.	Stigning i procent	Inflation	Udvikling i realløn
2013	566.704	288,51	7,80*	2,8*	0,8	2,0
2014	584.626	289,17	0,66	0,2	0,6	-0,4
2015	699.484	293,05	3,88	1,3	0,5	0,8
2016	658.857	303,21	10,16	3,5	0,3	3,2
2017	612.106	325,38	22,17	7,3	1,1	6,2

* Stigning i 2013 er beregnet på tallene fra 2012.

MANGE MILLIONER HENTET HJEM I FAGLIGE SAGER

■ **Alene i 2017 hentede Blik- og Rørarbejderforbundet 10 millioner kroner hjem til medlemmerne i faglige sager.**

Hvert år bliver der hentet mange millioner hjem i faglige sager. Senest er der i 2017 hentet 10 millioner kroner hjem i erstatning til medlemmerne og forbundet. Langt størstedelen er gået direkte til de berørte medlemmer, mens 1,4 millioner kroner er betalt som bod fra forskellige arbejdsgivere til forbundet.

UDVIDET OPGØRELSE

I 2017 valgte forbundet at lave en udvidet opgørelse over de faglige sager. Opgørelsen viser, at forbund og kredse havde 284 faglige sager. Langt størstedelen – nemlig 99 sager – omhandlede løn.

Derudover kommer sager, der løses lokalt af tillidsrepræsentanten, samt sager, hvor medlemmet efter kontrakt til fagforeningen efterfølgende selv løser sagen med tillidsrepræsentanten og arbejdsgiver.

Niveauet for antallet af sager og erstatninger er nogenlunde det samme år for år i den seneste kongresperiode fra 2014 til 2017.

HURTIGE AFGØRELSE

Det er sjældent, at sagerne i det fagretlige system trækker ud. 222 sager i 2017 blev afgjort inden for 3

måneder, mens det blot er cirka 12 procent af sagerne, der ikke er afgjort inden for seks måneder.

Når sager trækker ud, skyldes det typisk, at der er kommet nye oplysninger i sagen eller at man fra Arbejdsrettens side vælger at udvide sagen med flere dommere.

Antallet af sager i årene 2014 til 2016 var på samme niveau som i 2017.

DET OMHANDLER SAGERNE

Listen er opgjort i prioriteret rækkefølge efter antallet af sager:

1	Løn
2	Feriepenge
3	Pension
4	Søgne-helligdags tillæg
5	Akkord
6	Opsigelser
7	Manglende tillæg
8	Konkurser
9	Skurtillæg
10	Zonepenge
11	Andet

DOM I ARBEJDSRETEN GENNEMHULLER SYG LOKALAFTALE

■ **VVS-firma er blevet pålagt at dokumentere og efterbetale manglende løn for samtlige medarbejdere fem år tilbage. Det fastslår en principiel kendelse, som Blik- og Rørarbejderforbundet vandt i Arbejdsretten i 2016.**

Blik- og Rørarbejderforbundet fik medhold i en sag i Arbejdsretten om fejlagtig udbetalt løn under sygdom. Det blev endnu engang slået fast, at overenskomstsikrede ansatte i VVS-branchen oppebærer samme løn under sygdom, som når de er på arbejde.

Et større nordsjællandsk VVS-firma udbetalte over

en længere årrække fejlagtigt en lavere løn under sygdom. Men selv om den lavere sygeløn var skrevet ind i lokalaftalen, er det en klar overtrædelse af VVS-overenskomsten med Tekniq.

Det erkendte virksomheden allerede i 2013, da sagen startede. Virksomheden mente til gengæld ikke, at den var forpligtet til at efterbetale den manglende løn, og sagen måtte derfor føres videre i det fagretlige system.

Arbejdsretten pålagde virksomheden at få bragt tingene i orden og fremsende dokumentationen til Blik- og Rørarbejderforbundet.

Foto: Søren Madsen

LØNTJEK UDLØSER EFTERBETALING PÅ 3,5 MILLIONER KRONER

■ **Gennem flere år betalte et stort sjællandsk VVS-firma ikke korrekt pension til sine ansatte. Det udløste en efterbetaling på 3,5 millioner kroner til 200 svende.**

En gennemgang af lønsedler viste, at virksomheden over flere år ikke havde betalt den korrekte pension til de ansatte. Det er brud på overenskomsten, og virksomheden blev derfor pålagt at efterbetale både virksomhedens og lønmodtagernes andel på medarbejdernes pensionskonto.

Det samlede beløb for nuværende og tidligere medarbejdere løb op i mere end i 3,5 millioner kroner.

Det var en ansat i virksomhedens ventilationsafdeling, som fik sat gang i sagen. Han kunne ikke få beløbene på sin lønseddel til at passe sammen med det, som han mente skulle indbetales på hans pensionskonto.

Svenden henvendte sig derfor til virksomhedens bogholderi. Trods flere henvendelser mente de ikke, at der var noget som helst galt, og den ansatte valgte derfor at få fagforeningen til at tjekke sin lønseddel.

Blik- og Rørarbejderforbundet dokumenterede, at tingene ikke stemte, og virksomhedens tillidsrepræsentanter fremskaffede derefter flere lønsedler fra deres kolleger.

Trods fejlene afviste virksomheden i første omgang at dække medarbejdernes andel af pensionsindbetalingerne. Sagen blev siden afklaret på et fællesmøde, og virksomheden blev pålagt at efterbetale det fulde beløb af de manglende pensionsindbetalinger til alle nuværende og tidligere medarbejdere. Derudover blev virksomheden pålagt at betale en bod til Blik- og Rørarbejderforbundet på 300.000 kroner.

Foto: Søren Madsen

FYRET TILLIDSREPRÆSENTANT FIK HALV MILLION I ERSTATNING

■ **Forsøg på "firma-finte" kostede et Københavnsk VVS-firma en halv million i erstatning til den tidligere tillidsrepræsentant.**

Først kom fyresedlen, så kom hyresedlen - på de samme opgaver, men i et andet firma og til en meget lavere løn. Tillidsrepræsentanten valgte et klogt "nej tak", og fik efterfølgende fuld erstatning for den uberettigede firing.

Sagen er vundet af to omgange. Først med bevis

for, at der skete en såkaldt "virksomhedsoverdragelse", som blandt andet betyder, at opgaverne blev overført til det nye firma. Medarbejderne skulle derfor have været tilbudt de samme ansættelsesvilkår som i det gamle firma.

Dernæst kørte sagen om den uberettigede firing af tillidsrepræsentant. Her endte virksomheden med at skulle betale tillidsrepræsentanten 52 ugers løn i erstatning. Det er sjældent, at den maksimale ramme for erstatning benyttes.

Foto: Søren Madsen

FAGBLAD I NYE KLÆDER

- **Fagbladet Blik & Rør blev relanceret i en ny udgave fra årsskiftet 2016. Forud var gået en længere proces, hvor medlemmerne blev inddraget i udformningen af det nye fagblad.**

På kongressen i 2014 blev det vedtaget i handlingsprogrammet, at "medlemmernes mening, erfaringer og mediebrug" skulle inddrages i udviklingen af en samlet kommunikationsstrategi. På kongressen blev forbundets love samtidig ændret, så forbundets fagblad kan udgives med en anden udgivelsesfrekvens end tidligere.

I lighed med andre organisationer og medier, er forbundets samlede informationsindsats vokset over en længere årrække. Hvor der tidligere udkom et fagblad hver måned, omfatter informationsindsatsen også indhold på forbundets website, nyhedsbreve, opdateringer på sociale medier, trykte informationsmaterialer samt information på e-mails og SMS til medlemmerne.

Det er afgørende for god kommunikation, at den tilfredsstillende og opfylder modtagerens informationsbehov. Det var udgangspunktet for den læserundersøgelse om indholdet på forbundets forskellige kommunikationskanaler, som blev udført i foråret 2015. Læserundersøgelsen blev udført som en kvantitativ spørgeskemaundersøgelse via e-mail til medlemmerne. Undersøgelsen blev suppleret med en række enkeltinterviews og to fokusgrupeinterviews.

ENGAGEREDE MEDLEMMER

Mere end 1000 medlemmer deltog i undersøgelsen. Det er et overraskende højt tal i forhold til lignende undersøgelser. Det vidner om et stort og positivt engagement hos medlemmerne.

Læserundersøgelsen viste, at medlemmerne ønsker, at hvert nummer af fagbladet indeholder stof, som tilfredsstillende en større del af medlemmernes

interesser. Det gælder fx artikler om fagenes udvikling, input til efteruddannelse, arbejdsmiljø, løn og arbejdstid efterspørges. Skulle disse ønsker bedre kunne opfyldes, ville det kræve et fagblad på flere sider i hver udgivelse.

Forbundets hovedbestyrelse valgte at efterkomme ønskerne. I samme ombæring blev antallet af udgivelser ændret fra 11 til 8 gange årligt, mens antallet af sider i bladet blev øget fra 24 sider til 36 sider pr. gang.

RESULTATER FRA LÆSERUNDERSØGELSEN

Mere end 1000 medlemmer deltog i læserundersøgelsen af Fagbladet Blik & Rør i 2015.

Undersøgelsen viste blandt andet, at:

- 74 % af medlemmerne læser bladet hver gang det udkommer. Omvendt er det kun 1,3 %, som angiver, at de aldrig læser bladet.
- Mere end halvdelen af læserne angiver, at de enten læser hele bladet eller næsten det hele. Det er et højt tal i forhold til lignende undersøgelser.
- Mere end 85 % synes, at fagbladet har høj troværdighed, mens 84 % mener, at fagbladet er relevant og vedkommende. Det er også tal, som ligger meget højt i forhold til tilsvarende undersøgelser.
- Knap 80 % har ikke noget imod annoncer i fagbladet, mens 4,5 % ikke ønsker annoncer.
- Til spørgsmålet om, hvor medlemmerne får informationer fra fagforeningen, angiver 86 % af medlemmerne fagbladet. 42 % angiver også Nyhedsbrevet Blik og Rør, mens hjemmesiden ligger på under 25 %.

VÆKST I DIGITAL MEDLEMSKOMMUNIKATION

- Udover det trykte medlemsmagasin, omfatter Blik- og Rørarbejderforbundets medlemskommunikation også en række digitale medier, hvor antallet af brugere og besøg er steget kraftigt i den forløbne kongresperiode.

I 2012 blev websitet blikroer.dk relanceret på en ny og mere brugervenlig platform. Det har betydet, at det er langt nemmere at publicere materiale, og det kan også aflæses direkte i den konstante vækst af besøg på siden.

Mens der månedligt var knap 6.100 besøg på siden i januar 2015, er antallet af besøg steget gradvist steget over de senere år. Således var der hele 10.200 besøg i januar 2018. Det svarer til en vækst i antal månedlige besøg på hele 67 procent. Den bedst besøgte måned på blikroer.dk var under overenskomstforhandlingerne i 2017, hvor siden havde hele 17.300 besøg.

En del af stigningen skyldes også en markant vækst i antallet af abonnenter på forbundets nyhedsbrev, som udkommer 16-18 gange om året. Mens nyhedsbrevet havde 2921 modtagere ved indgangen til 2015, var der 5044 modtagere ved den seneste opgørelse i maj 2018. Det er en vækst på hele 73 procent. Det vidner om, at forbundets medlemmer på ingen måde er skræmt ved en øget mængde af digital medlemskommunikation.

Det gælder også på sociale medier, hvor forbundet har succes med at få stor rækkevidde på mange fagpolitiske budskaber.

Ovenstående underbygger behovet for, at Blik- og Rørarbejderforbundet både er synlige og benytter sig af digital medlemskommunikation.

VIDEO RYKKER PÅ SOCIALE MEDIER

Brugen af video er blandt de virkemidler, som fungerer rigtig godt på sociale medier.

Et eksempel er videoen om den kræftramte VVS'er Dan Henriksen. Han har fået konstateret kræft som følge af arbejde med asbest.

Hans historie blev bragt i Fagbladet Blik & Rør, men samtidig blev der også produceret en kort video til brug på sociale medier.

Efter videoen blev lagt på Facebook, nåede den i løbet af kort tid en rækkevidde på mere end 30.000 personer, hvilket medvirkede til megen debat og øget fokus på problemerne med asbest blandt medlemmerne.

TRE DANSKE VVS-LÆRLINGE HJALP MED GENOPBYGNINGEN I NEPAL

- **Det ramte på et meget tørt sted, da tre VVS-lærlinge og deres faglærer rejste til Nepal i 2016 for at hjælpe med genopbygningen efter jordskælv.**

Tilbage i 2015 blev Nepal ramt af et voldsomt jordskælv. Flere end 8000 mennesker omkom og over 600.000 boliger, 4000 skoler og mange hospitaler og regeringsbygninger blev ødelagt eller svært beskadiget.

Genopbygningen skrider langsomt frem, og Blik- og Rørarbejderforbundet, Dansk Metal og arbejdsgiverorganisationen Arbejdsgiverne valgte at etablere et fælles støtteprojekt, hvor landet blandt andet hjælpes til at styrke VVS-uddannelsen.

Som en del af projektet rejste tre VVS-lærlinge, Malte Lyth Jensen, Morten Baltzer og Frederik Petersen, sammen med faglærer Flemming Nielsen fra Herningsholm Erhvervsskole i Herning, til Nepal. Her deltog de i uddannelsen af nye faglærere på en teknisk skole, og de hjalp også med etablering af nye toiletter og kloakker på en skole i det katastroferamte område.

På den ramte skole, havde 300 elever måttet undvære toiletter i over et år. Projektet er afsluttet nu, men der er planer om at lave et opfølgende projekt, da Nepal stadig lider under følgerne af jordskælvet i 2015. Blandt andet er det afgørende at få etableret bedre vandforsyning og afløb, så man undgår spredning af sygdomme og bakterier.

SOLIDARITETSPROJEKT I NEPAL

Som følge af genopbygningen efter jordskælvet i 2015 er der massiv mangel på kvalificerede bygningsarbejdere i Nepal. Fagbevægelsen i Nepal vurderer, at genopbygningen vil skabe knap to millioner jobs over de kommende 10 år.

Blik- og Rørarbejderforbundet, Dansk Metal og arbejdsgiverorganisationen Arbejdsgiverne støttede i fællesskab et projekt, som havde til formål at opkvalificere VVS-faget i Nepal. Som en del af projektet rejste en faglærer og tre VVS-lærlinge til Nepal, hvor de deltog i uddannelsen af 18 nepalesiske faglærere på VVS-uddannelsen.

Efter afslutning af træningsforløbet på den tekniske skole, sørgede en gruppe af de nyuddannede faglærere og danske VVS-lærlinge for, at ødelagte toiletter og afløb blev ordnet på en skole med over 300 elever.

86 FILIPPINERE BLEV UDDANNET BLIKKENSLAGERE MED STØTTE FRA BLIK OG RØR

■ Blik- og Rørbøjerforbundet startede i 2013 et 2-årigt samarbejde med fagforeningen ACIW på Filippinerne. Det førte flere gode ting med sig. Den dansk-støttede VVS-skole er blevet godkendt som træningsinstitut. Det er en national anerkendelse, som er guld værd, når de nyudlærte skal ud at søge jobs.

I Filippinerne er der 1,8 millioner ufaglærte bygningsarbejdere. Igennem projektet blev 86 mænd og kvinder uddannet som blikkenslagere. Men der er langt igen. ACIW ville på sigt gerne etablere et mobilt uddannelsescenter, hvor fagforeningen kan tilbyde gratis uddannelse og samtidig tilbyde uddannelsen i et større geografisk område. I 2014 kostede det 1800 kroner at tage en VVS-uddannelse på en statsejet skole i Filippinerne.

"Jeg er rigtig glad for mit nye job. Det giver mig mulighed for at bruge min uddannelse og lære mere om VVS-faget. Og så er mine nye kolleger søde og hjælpsomme."

Leonicio C. De Guxmon fik job hos en køkkenproducent efter at have taget uddannelsen.

Foto: Lars Wittrock

Foto: Andreas Bro

BESØG "FROM DOWNUNDER"

- **Det er blevet til flere besøg fra Australien, og der har også været sendt lærlinge den anden vej.**

Australske Bruce Healy var i september 2016 på udveksling i København. Jack Dainer rejste sammen vej et år senere.

Bruce Healy var fire uger hos Finn L. & Davidsen i København. I Australien gik han næsten kun på

bygge-opgaver. I Danmark fik han prøvet at arbejde med renovering i gamle bygninger.

Jack Dainer tilbragte fem uger hos Henrik W. Hansen VVS i Københavns. Det var fx nyt for ham at false, og så var han omvendt imponeret over badeværelsernes størrelse i København. De er nemlig meget små i en australiers øjne.

I firmaet, hvor Jack Dainer var på udveksling, havde en af de danske lærlinge været i Australien.

"Arbejdsmoralen er høj i Danmark. I kommer altid til tiden, og alt bliver gjort korrekt."

Bruce Healy, VVS-lærling fra Australien.

Foto Carsten Ingemann

FRANSKE VVS-ELEVER BESØGTE DANMARK FOR AT HØRE OM FREMTIDEN

■ Der var meget, der var nyt for de 10 franske VVS-elever, der besøgte EUC Syd i 2014. De var her for at lære om bl.a. energioptimering, dansk fjernvarme og varmepumper, da Danmark er blandt de førende i verden på de områder.

I forhold til svejseteknik ville de franske elever kunne give de danske elever baghjul, men ellers var der meget at lære for de udenlandske gæster. De lærte blandt andet om blik, samlingsmetoder, og hvordan de installerer og dimensionerer en lille fjernvarmeinstallation. De 10 franskmænd var på skolen i tre uger.

"I Frankrig har vi atomkraft, og vi er ikke vant til at skulle justere så meget på vores varmesystem. Det har været inspirerende at blive udfordret på at arbejde med nye komponenter og ventiler i et system, så det bliver mere energieffektivt."

Jean-Christophe-His, VVS-lærling fra Frankrig.

SAMARBEJDET OM VVS-BRANCHEN I NORDEN, EUROPA OG I HELE VERDEN

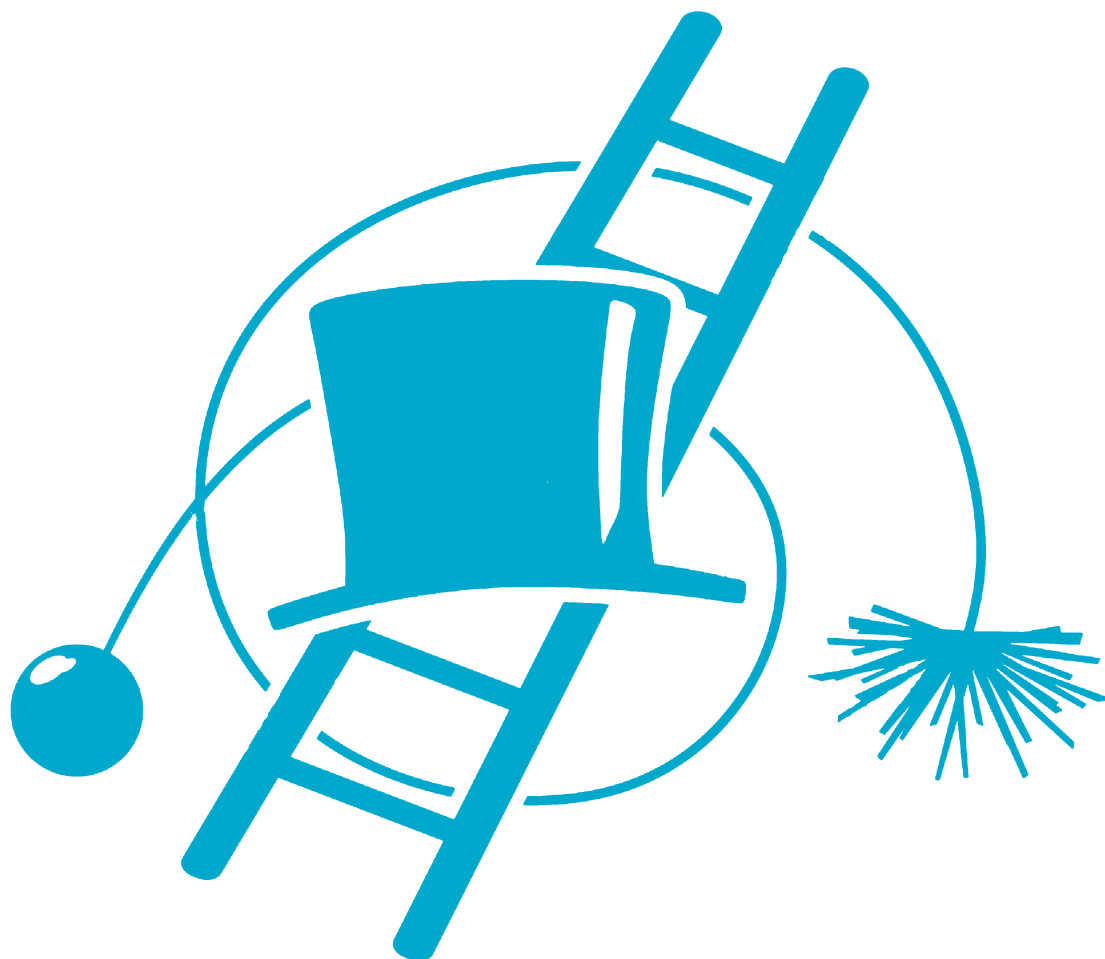
■ **Mens den nordiske samarbejdsorganisation NBTf (Nordisk Bygge og Træ Forbund), er sat på lavt blus, så er der mere gang i den europæiske samarbejdsorganisation.**

De nordiske lande har valgt at gøre kontingentet gratis i en periode og sætte aktivitetsniveauet ned til et minimum. Men i den europæiske samarbejdsunion EFBT er der godt gang i hjulene, og her har man modsat valgt at sætte kontingentet op.

Samtlige europæiske lande er tilknyttet organisationen, og lobbyarbejdet i EU prioriteres højt. Det skyldes at størstedelen af lovgivningen på arbejds-

markedet reguleres via beslutninger i EU. Det er bl.a. i EFBT, at man arbejder med vikaraftaler, udstationeringsdirektiver og social dumping.

I den verdensomspændende organisation Building and Wood Worker's International (BWI) er der blandt andet fokus på retten til at organisere sig og overholdelse af lønmodtageres internationale rettigheder. Organisationen har blandt andet lavet kampagner til fordel for de ansatte, som bygger stadions til afvikling af VM i fodbold – nemlig Rusland i 2018 og Qatar i 2022. Det er lande, som ikke er kendt for at have gode rettigheder for arbejdstagerne. BWI arbejder for, at faciliteterne til fodbold-VM bliver bygget under ordentlige vilkår.

SKORSTENSFEJERNE I EUROPA

■ Blik- og Rørarbejderforbundet er medlem af ICU – International Confederation of Chimney Sweeps Trade Union, som blev startet i Tønder i 1989.

ICU-medlemmerne samarbejder om at forbedre arbejdsmiljøet på tværs af landegrænser og sammenligner lovgivningen i de forskellige lande. Medlemslandene kommer primært fra Europa, og man

forsøger lige nu at udvide medlemsskaren fx til Ungarn.

Det internationale arbejde bruges til faglig udveksling og til at dele erfaringer. I Sverige er der for eksempel udgivet en rapport om forekomsten af kræft blandt skorstensfejerere, og undersøgelsen indgår i det faglige arbejde på skorstensfejerområdet.

Foto John Clemmensen

STIGENDE MEDLEMSTAL I BLIK- OG RØRARBEJDERFORBUNDET

- **Mens hovedparten af LO-fagforbundene mister medlemmer, stiger antallet af organiserede medlemmer i Blik- og Rørarbejderforbundet. Nye tiltag har positiv effekt, når det handler om at fastholde medlemmerne.**

Fortællingen om det faldende antal organiserede medlemmer i LO-fagbevægelsen har mange nuancer. Udflytning af arbejdspladser i industrien, konkurrencen fra tværfaglige a-kasser, strukturelle ændringer i arbejdsmarkedet, øget uddannelse og unges manglende lyst til at organisere sig, medfører, at det samlede medlemstal er faldet gradvist gennem mange år.

Blandt LO-forbundene skiller enkelte fagforbund sig ud ved, at medlemsudviklingen er stigende. Den kategori tilhører Blik- og Rørarbejderforbundet.

Siden januar 2014 er det samlede medlems-tal vokset fra 9.139 til 9.315 medlemmer. Det er en fremgang på 1,9 procent.

HULLET LUKKES

I årene efter finanskrisen faldt beskæftigelsen. Den stigende ledighed og et kraftigt fald i antallet af nye

lærlinge, medvirkede til et naturligt fald i antallet af medlemmer i Blik- og Rørarbejderforbundet. Men da beskæftigelsen igen begyndte at stige, medførte det i første omgang ikke, at antallet af medlemmer steg i samme takt som beskæftigelsen.

Særligt i årene mellem 2012 og 2014, hvor antallet af beskæftigede i VVS-branchen steg, faldt antallet af ordinære medlemmer og lærlinge i forbundet. Det krævede handling, og særligt to tiltag skiller sig ud, som supplement til forbundets eksisterende hvervnings- og organiseringsindsats.

I samarbejde med Serviceforbundet, Dansk El-forbund og Fødevareforbundet NNF etablerede Blik- og Rørarbejderforbundet i 2014 et fælles medlemskontaktcenter, som har til opgave at styrke dialogen med medlemmerne og informere om de mange muligheder og medlemsfordele, som følger med et medlemskab af en OK-fagforening.

Initiativet blev fulgt op med et nyt tiltag. Forbundets hovedbestyrelse vedtog en plan for opsøgende kontakt til de medlemmer, som af forskellige årsager er på vej ud af fællesskabet. Det kan for eksempel skyldes manglende betaling af kontin-

gent eller ønske om overflytning til en anden organisation.

Tiltagene har virket efter hensigten. Siden er det samlede antal af VVS-medlemmer steget, mens antallet af skorstensfejerne er faldet i samme periode.

FLERE VVS'ERE, MEN FÆRRE SKORSTENSFEJERE

I kongresperioden er antallet af VVS-medlemmer steget. I januar 2014 var 8.622 VVS'ere medlemmer af forbundet. Tallet inkluderer både ordinære medlemmer, lærlinge, efterlønsmodtagere og pensionister.

For pensionisterne skal det tilføjes, at der i 2013 blev indført et årligt kontingent. Det forårsagede et fald i antallet af pensionistmedlemmer mellem år 2013 og 2014.

I maj 2018 var antallet af VVS-medlemmer steget til 8.850. det svarer til en fremgang på 2,6 procent. I samme periode er det gået den modsatte vej for skorstensfejerne. Her er der sket et fald fra 517 til 465 medlemmer. Det er et fald på hele 10 procent.

Faldet skyldes hovedsageligt færre beskæftigede i branchen. Det har også påvirket indtaget af lærlinge i negativ grad.

De politisk vedtagne forringelser af efterlønsordningen påvirker også antallet af medlemmer negativt. På blot fire år er antallet af medlemmer i kategorien blevet halveret. Det betyder, at mange nedslidte kolleger enten ryger ud af a-kassen eller søger beskæftigelse i andre brancher.

MEDLEMSTAL Udviklingen i antallet af medlemmer fra januar 2014 og frem til af maj 2018.

	JANUAR 2013	JANUAR 2014	JANUAR 2015	JANUAR 2016	JANUAR 2017	JANUAR 2018	MAJ 2018
VVS	9219	8622	8451	8505	8603	8808	8850
ORDINÆRE	6509	6403	6365	6373	6410	6544	6585
LÆRLINGE	1088	1059	950	986	1049	1172	1171
EFTERLØN	208	184	176	149	125	105	92
PENSIONISTER	1414	976	960	997	1019	987	1002
SKORSTENSFEJERE	542	517	515	505	486	473	465
ORDINÆRE	394	394	400	404	382	373	372
LÆRLINGE	66	71	65	51	51	54	48
EFTERLØN	16	17	10	9	8	5	5
PENSIONISTER	66	35	40	41	45	41	40
FORBUND TOTAL	9761	9139	8966	9010	9089	9281	9315

NYE MEDLEMMER GIVER FAGFORENINGEN GODE KARAKTERER

- **Medlemmerne er glade for at blive ringet op af forbundets medlemskontaktcenter, der henvender sig direkte med information og spørgsmål.**

Blik- og Rørarbejderforbundet scorer topkarakter i en undersøgelse, hvor nye medlemmer er tilfredse med at blive kontaktet om deres medlemskab.

På en skala, hvor 1 er 'meget utilfreds' og 5 er 'meget tilfreds', scorer Blik- og Rørarbejderforbundet hele 4,61. Det er det bedste resultat blandt forbundene i det fælles medlemskontaktcenter, som er etableret i samarbejde med Dansk EL-forbund, Serviceforbundet og Fødevareforbundet NNF.

Det fælles medlemskontaktcenter har til opgave at henvende sig direkte til nye medlemmer. De bydes velkommen i forbundet, og de får information om alt fra medlemsfordele til rettigheder og tilbud om faglig rådgivning, kurser, arrangementer m.m.

Medlemmer, der har været i Blik- og Rørarbejderforbundet i mange år, modtager også opkald fra medarbejderne i centret for medlemskontakt. De kontaktes med henblik på at høre mere om deres ønsker og forventninger til deres medlemskab, ligesom dialogen også handler om hjælp og vejledning, hvis medlemmet skulle få brug for det. Der foretages hvert år tusindvis af samtaler af gennemsnitlig 12 minutters varighed.

Også her scores der højt på tilfredshedsskalaen. Blandt målgruppen af medlemmer mellem 30 og 45 år ligger tilfredsheden med opkaldene på 4,11, når de bliver bedt om at vurdere den service, de modtager i Blik- og Rørarbejderforbundet.

Skulle der være spørgsmål, som de ansatte i medlemskontaktcentret ikke kan svare på, bliver medlemmet efterfølgende kontaktet.

MEDLEMMERNE EFTERLYSER SYNLIGHED

- **En undersøgelse viser, at hovedparten af medlemmerne i Blik- og Rørarbejderforbundet er tilfredse med deres medlemskab. Medlemmerne ser dog gerne, at fagforeningen er mere synlig på arbejdspladsen.**

Prioriterer vi som fagforening opgaverne rigtigt, og matcher de medlemmernes ønsker? Det spørgsmål var baggrunden for den spørgeskemaundersøgelse, som medlemmerne i Blik- og Rørarbejderforbundet blev bedt om at svare på i 2016.

Hele 1.658 medlemmer valgte at svare på spørgeskemaet, som er lavet i samarbejde med analysebureauet Moos-Bjerre & Lange. De har evalueret medlemmernes svar, og undersøgelsens hovedkonklusioner er opmuntrende læsning.

Hele 94 procent af medlemmerne angiver, at de er meget tilfredse med fagforeningen, mens 95 procent anbefaler fagforeningen til kollegaerne.

Undersøgelsen viser desuden, at de ydelser, medlemmerne efterspørger og prioriterer højest, også matcher rigtig godt med de tilbud, som fagforeningen tilbyder. Serviceydelser som rådgivning om løn, pension, konflikter, arbejdsmiljø, efteruddannelse og jobsøgning prioriteres højest hos medlemmerne, men

også andre ydelser som aktiviteter og rabatordninger sætter medlemmerne pris på.

I medlemsundersøgelsen blev der også spurgt ind til kontakten mellem medlemmer og fagforening. Her er resultaterne også positive. 76 procent af de adspurgte angiver det som vigtigt, at fagforeningen er synlig i forbindelse med deres arbejde. Samtidig ønsker 64 procent af medlemmerne, at fagforeningen er mere opsøgende ude på arbejdspladserne.

OM MEDLEMSUNDERSØGELSEN

Medlemsundersøgelsen er foretaget af Moos-Bjerre og Lange for Blik- og Rørarbejderforbundet i 2016.

Rapportens datagrundlag er resultaterne af en spørgeskemaundersøgelse udsendt til knap 6.000 medlemmer af Blik- og Rørarbejderforbundet.

Ud af disse svarede 1.658 medlemmer. Det giver en svarprocent på 27, hvorfor analyseresultatet er statistisk signifikante.

LOKALE NETVÆRK SKAL STYRKE ORGANISERINGEN

- **Nye tiltag, erfaringsudveksling og spændende idéer til at styrke det faglige fællesskab mellem kollegerne er blandt de mange emner, som bliver drøftet i lokale netværk for tillidsrepræsentanter.**

På arbejdspladser med et stærkt fællesskab blandt kollegerne er glæden ved at gå på arbejde større. Og til at understøtte sammenholdet på arbejdspladsen spiller tillidsrepræsentanten ofte en afgørende rolle.

Det er udgangspunktet for de lokale netværk af tillidsrepræsentanter, som er etableret i flere afdelinger. I en opstartsperiode hjælpes tillidsrepræsen-

tanterne i gang med at spore sig ind på de opgaver og udfordringer, der er i de virksomheder, som tillidsrepræsentanterne kommer fra.

Afdelingerne i Esbjerg og Odense var de første på banen. Siden blev der også opstartet lokale netværk på et 2-dages organiseringskursus i Næstved, Aarhus og Slagelse.

Daglige udfordringer som for eksempel GPS-overvågning, lønforhandlinger, arbejdsmiljø, planlægning af efteruddannelse og bedre sammenhold mellem kollegerne var blandt de emner, som blev drøftet indgående på kurserne, og som deltagerne i netværkene løser i fællesskab.

FORBUNDET FLYTTEDE I BOFÆLLESSKAB

- **Blik- og Rørarbejderforbundet, Dansk El-Forbund og Malerforbundet med tilhørende a-kasser flyttede i 2015 ind på en fælles adresse i Nyropsgade i København.**

Indflytningen blev markeret med en reception, hvor medlemmer, venner og samarbejdspartner kiggede forbi. De besøgende gæster fik set, hvordan forbundene og a-kasserne havde indrettet sig.

Baggrunden for de tre forbunds fælles hus er ønsket om bevarelse af den faglige identitet som selvstændigt forbund, men hvor man samtidig benytter sig af styrken ved at være en del af et større fællesskab.

I forbindelse med flytningen blev Blik- og Rørarbejderforbundets forbundshus på Immerkær i Hvidovre solgt.

BLIK- OG RØRARBEJDER- FORBUNDET FEJREDE 125 ÅRS JUBILÆUM

- **Flere hundrede medlemmer, gode venner og samarbejdsparter lagde vejen forbi, da Blik- og Rørarbejderforbundet holdt reception i anledning af sit 125 års jubilæum i 2015.**

Ved jubilæumsreceptionen havde mange fulgt forbundets opfordring til at indbetale eventuelle gaver til forbundets Kultur- og Solidaritetsfond. Fonden bliver blandt andet brugt til at støtte udviklingsprojekter i flere ulande. Derudover modtog forbundet også gaver, som bliver brugt til udsmykning af de nye lokaler i København.

GAVE TIL ALLE MEDLEMMER

Ved fejringen af forbundets 125 års jubilæum blev sløret løftet for den jubilæumsbog, som Blik- og Rørarbejderforbundet har udgivet.

Med en historie, som går helt tilbage til 1890 er Blik- og Rørarbejderforbundet et af de ældste fagforbund i LO. I jubilæumsbogen bliver der givet et indblik i fagets udvikling, medlemmernes dagligdag og levevilkår samt forbundets historie.

Jubilæumsbogen "Blik- og Rørarbejderforbundet gennem 125 år" blev trykt og omdelt til alle medlemmer.

170 TILLIDSFOLK SAMLET TIL TOPMØDE

■ **Social dumping, konsekvenser ved sen tilbage-trækning og uddannelse var blandt emnerne, da 170 tillidsfolk var samlet til Topmøde forud for overenskomstforhandlingerne i 2017.**

Som opvarmning til overenskomstforhandlingerne i 2017 var 170 tillidsvalgte samlet til Blik- og Rørarbejderforbundets Topmøde i Kolding.

Debatlysten var så stor blandt de 170 tillidsvalgte, at selv pauserne kom til forhandling.

Alligevel var der tid til at drøfte de kommende overenskomstforhandlinger med repræsentanter fra

andre fagforbund, ligesom Christiansborg-politikerne Finn Sørensen (EL), Karina Due (DF) og Lennart Damsbo-Andersen (S) var inviteret til politisk paneldebat.

Det kom primært til at dreje sig om social dumping og unfair konkurrence. På dagen blev der også afviklet en række gode og inspirerende workshops for deltagerne.

Alt i alt blev det en god og velafviklet dag, hvor sammenholdet også fik et ekstra boost forud for overenskomstforhandlingerne.

Forbundets lejlighed i Barcelona ligger i kort gåafstand fra den ufærdige kirke La Sagrada Familia, der er en af byens mest besøgte turistattraktioner.

NY MEDLEMSFORDEL: NYD BY OG STRAND I BARCELONA

- Storby, strand og fodbold i verdensklasse. Barcelona har det hele, og medlemmer af Blik- og Rørarbejderforbundet har nu mulighed for at leje en feriebolig i den spanske Middelhavsby.

I 2017 købte Blik- og Rørarbejderforbundet i samarbejde med Uddannelses- og velfærdsfonden i det

kooperative selskab, Blitek A/S i Odense en lejlighed i Barcelona.

Lejligheden indeholder 6 sovepladser og er indrettet i spansk stil med egen gårdhave, TV, wifi og Netflix.

LO PLUS: NYE TILTAG STYRKER MEDLEMSKABET

- **90 procent af Blik- og Rørarbejderforbundets medlemmer kender til LO Plus. Medlemmernes holdning til LO Plus er generelt positiv, og den seneste medlemsanalyse foretaget i oktober 2017 viser, at kun 2 ud af 10 er imod, at forbundet tilbyder en rabatordning gennem medlemskabet.**

28 procent af medlemmerne benytter sig løbende af rabataftalerne gennem LO Plus. Målet er, at det tal stiger yderligere.

I februar 2015 blev det mobile medlemskort lanceret med LO Plus app'en. Medlemmerne kan dermed nemt få deres medlemskort på deres smartphone og samtidig have en hurtig adgang til alle LO Plus rabataftalerne. Siden lanceringen er app'en blevet hentet mere end 200.000 gange, og 15 procent af Blik- og Rørarbejderforbundets medlemmer har deres medlemskort på telefonen – og tallet stiger måned for måned.

LO Plus har i de seneste tre år udviklet de digitale kommunikationsmuligheder til forbundenes medlemmer. Antallet af tilmeldte til det ugentlige nyhedsbrev er steget med 63 procent i perioden 2014 til 2017. I samme periode er antallet af besøg på loplus.dk steget med 42 procent.

Dette vidner om, at den større interesse for LO

Plus og fordelene er fortsat i denne periode, og at medlemmerne bliver mere loyale brugere af fordelingsprogrammet.

LO PLUS EVENTS

I de seneste tre år har der været holdt flere lukkede LO Plus arrangementer til særpris for medlemmerne. Der har været arrangementer på Bakken, i Legoland, Bon-Bon Land og biograf-forpremierer med gode besparelser – og meget stor tilfredshed hos medlemmerne.

Det kombinerede betalings- og medlemskort, LO Plus Guldkort, er fortsat i fremgang, og antallet af medlemmer med kortet er steget med 17 procent i perioden 2014-2017. Kortet har en række fordele og det koster ikke noget for medlemmerne.

I dag kan medlemmerne få rabat hos ca. 250 partnere, der fordeler sig på ca. 1.300 udsalgssteder i hele landet. Brugen af LO Plus Guldkort og LO Plus fordelingsprogrammet generelt er steget igennem de seneste tre år.

Samlet har udviklingen i LO Plus været særdeles positiv. Men der er stadig mange uudnyttede muligheder for at få flere medlemmer af Blik- og Rørarbejderforbundet til at bruge medlemskortet og aftalerne og dermed styrke loyaliteten til forbundet.

HVERT FEMTE MEDLEM BRUGER MEDLEMSFORDELE FRA ALKA

- **Medlemmer i Blik- og Rørarbejderforbundet har mulighed for at få rabat på forsikringer i Alka. Den mulighed benytter cirka hver 5. medlem sig af.**

Det er den særlige Forbunds Indboforsikring, der er mest populær. Den tilbydes til medlemmerne til en favorabel pris uanset husstandens størrelse og geografiske placering. Derudover sikrer medlemskabet 10 procent rabat på alle andre forsikringer.

GRATIS INDBOFORSIKRING TIL NYUDDANNEDE
Som en del af pakken til nyudlærte, får alle medlemmer, der går fra et lærlingekontingent til et fuldtidskontingent, muligheden for at få en gratis indboforsikring i et år.

Forsikringen har en værdi af cirka 1.400 kroner. Tilbuddet om at tegne forsikringen kvit og frit gælder i seks måneder fra medlemmet er udlært.

ALKA BLIVER EN DEL AF TRYG

Alka blev i 2017 solgt til forsikringselskabet TRYG. I forbindelse med salget blev samarbejdet mellem Alka og forbundene sikret, og det tætte samarbejde videreføres på et uændret værdigrundlag.

De 10 procent medlemsrabat på individuelle forsikringer fortsætter uændret med den hertil knyttede medlemskontrol. Den særlige Forbunds Indboforsikring videreføres også i en periode på mindst fem år.

De samme betingelser gør sig gældende for de aktiviteter, der i dag er forankret i Medlemskontaktcen-
teret.

MEDLEMSFORSIKRINGER HOS ALKA Antallet af policer, der er tegnet af medlemmer i Blik- og Rørarbejderforbundet i Alka er stigende på tværs af alder og geografi for årene 2016 og 2017.

Produkt	2016	2017
Bilforsikring	1.310	1.336
Forbunds indboforsikring	1.417	1.440
Husforsikring	658	679
Ulykkesforsikring	1.723	1.845
Øvrige	510	559
Antal medlemmer med forsikring	1.756	1.836
Antal policer i alt	5.618	5.859

REGERINGSSKIFT OG NYE TREPARTS- AFTALER

■ **I VARETAGELSEN AF** medlemmernes fagpolitiske interesser, skal man som en faglig organisation involvere sig og ad den vej påvirke politiske processer og beslutninger. Det gælder også Blik- og Rørarbejderforbundet, som på tværs af partipolitiske interesser arbejder for at pleje medlemmernes interesser.

I den forgangne kongresperiode har regeringen skiftet farve og konstellation. Ved valget i juni 2015 blev den socialdemokratisk-ledede regering med Helle Thorning-Schmidt i spidsen erstattet af en Venstre-regering ledet af Lars Løkke Rasmussen. I november 2016 blev regeringen udvidet til også at omfatte Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance.

Regeringen står i spidsen for en traditionel borgerlig-økonomisk politik, som på en række områder strider mod det, som fagbevægelsen kæmper for. Det er fx yderligere stramninger på dagpengeområdet, forringelser i ydelser til dem, som står uden for arbejdsmarkedet, nedskæringer på uddannelsesområdet, fyringer i Arbejdstilsynet, manglende indsats mod unfair konkurrence og social dumping. Omvendt gives der gerne lettelser i afgifter og skatter, som primært danskere med gode indkomster får meget ud af.

For at imødekomme den kritik har regeringen også haft en bevidst strategi, hvor de forsøger at ændre på den opfattelse. Statsminister Lars Løkke Rasmussen har været meget opsat på at lave trepartsaftaler med arbejdsmarkedets parter og dermed involvere dem i

en række beslutninger og tiltag på arbejdsmarkedet, som de dermed også skal forsvare over for medlemmerne.

Siden 2016 har regeringen indgået tre trepartsaftaler. Det er "Trepartsaftale om Arbejdsmarkedsintegration", "Tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft i hele Danmark og praktikpladser" og "Styrket og mere fleksibel voksen-, efter- og videreuddannelse".

Blik- og Rørarbejderforbundet har via sin repræsentation i LO's daglige ledelse været tæt på forhandlingerne om de tre trepartsaftaler, som blev indgået i 2016 og 2017. Her har forbundet samtidigt forsøgt at bringe flere af forbundets mærkesager ind i forhandlingerne. I Blik- og Rørarbejderforbundet havde man bestemt ikke glemt, at det var Lars Løkke Rasmussen, som i selskab med Claus Hjort Frederiksen, var arkitekterne bag de tidligere reformer, hvor efterlønsalderen blev ændret fra 60 til 62 år, og hvor pensionsalderen blev hævet fra 65 til 67 år.

Heller ikke den såkaldte Genopretningspakke er glemt. Pakken var iværksat som en del af oprydningen efter finanskrisen og en uansvarlig økonomisk politik, hvor en del af regningen kostede lønmodtagerne en halvering af dagpengeperioden og dårligere mulighed for at genoptjene retten til dagpenge.

EGNE VEJE TIL INDFLYDELSE

Der har ikke været flertal for at rulle forringelserne

tilbage. Det har dog på ingen måde afholdt Blik- og Rørarbejderforbundet fra at varetage medlemmernes interesser på andre måder.

Hele kampen for en bevarelse af BoligJobordningen er et eksempel på, at forbundet er gået egne veje og har søgt indflydelse på den førte politik.

Det gælder også området for energirenovering og klima, hvor Blik- og Rørarbejderforbundet har presset på for, at kravene til energirigtige løsninger skærpes ved renovering af den eksisterende bygningsmasse.

Her spiller indeklimaet også en vigtig rolle. I samarbejde med Skorstensfejerlauget har forbundet fået udarbejdet en rapport, som viser mangelfuld vedligeholdelse af folkeskolernes ventilationsanlæg. De dår-

ligt vedligeholdte anlæg er et dyrt bekendtskab for samfundet.

Undersøgelser viser blandt andet, at skolebørn mister helt op til et års skolegang på grund af dårligt indeklima og manglende vedligeholdelse af anlæg. Hertil kommer fravær grundet sygdom hos ansatte, øget strømforbrug og risiko for brand på grund af snavs og skidt i anlæggene.

Skærpede krav til vedligeholdelse og eftersyn af ventilationsanlæg er en oplagt vindssag for alle parter. Derfor fastholder Blik- og Rørarbejderforbundet sine ønsker og krav til øget regulering på området til glæde for elever, samfundsøkonomien og beskæftigelsen i VVS- og skorstensfejerbranchen.

TREPARTSAFTALER

Siden 2016 har regeringen indgået tre trepartsaftaler med arbejdsmarkedets parter. De tre aftaler er:

1 Trepartsaftale styrket og mere fleksibel voksen-, efter- og videreuddannelse

Regeringen og arbejdsmarkedets parter indgik i oktober 2017 en trepartsaftale om styrket og mere fleksibel voksen-, efter- og videreuddannelse.

Medarbejdere og virksomheder får adgang til et stærkt, målrettet, overskueligt og mere fleksibelt uddannelsessystem. Den indgåede aftale løber over fire år.

2 Trepartsaftale om tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft i hele Danmark og praktikpladser

Regeringen og arbejdsmarkedets parter har den 19. august 2016 indgået en trepartsaftale om tilstræk-

kelig og kvalificeret arbejdskraft i hele Danmark og praktikpladser.

Trepartsaftalen skal bidrage til, at der er tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft i hele Danmark, og at eleverne på erhvervsuddannelser har en høj grad af sikkerhed for, at de kan gennemføre praktiktiden i en virksomhed.

3 Trepartsaftale om arbejdsmarkedsintegration

Regeringen og arbejdsmarkedets parter har den 17. marts 2016 indgået en trepartsaftale om arbejdsmarkedsintegration.

Med trepartsaftalen er regeringen og arbejdsmarkedets parter blevet enige om rammerne for en bedre integrationsindsats, der kan bane vejen for, at langt flere flygtninge og familiesammenførte kommer i beskæftigelse og nærmere selvforsørgelse.

BESKIDTE VENTILATIONS- KANALER GIVER BRANDFARE OG DÅRLIGT INDEKLIMA PÅ SKOLER

Rapport fra Blik- og Rørarbejderforbundet slår fast, at der ikke bliver rensset ventilationskanaler på de danske skoler. Det er en opgave, som skorstensfejere og VVS'ere kan og bør løse, så der sikres et bedre indeklima på skolerne. Samtidig efterlyses en opdatering af loven på området, så mangelfulde eftersyn undgås.

Foto: Søren Madsen

■ **NÆSTEN HVERT ANDET** barn i Danmark oplever problemer med udluftning og ventilation på de danske skoler. Således er CO₂-indholdet i mere end halvdelen af klasselokalerne langt over grænseværdierne.

Når ventilationskanalerne ikke renses, kan det også betyde dårligere hygiejne og i værste fald risiko for brand. Ventilationssystemerne skal tilses en gang årligt, men en rundspørge på 21 folkeskoler viser, at det ikke er sket på fem procent af skolerne. Når tilsynene foretages, så bliver ventilationskanalerne ikke rengjort.

Rapporten viser blandt andet, at der på langt de fleste skoler – nemlig 67 procent - kun sker en udskiftning af filtrene. Det er vigtigt for alle, at skolebørn trives og at de har de bedste muligheder for indlæring, men det sker ikke, hvis indeklimaet fortsat ignoreres.

På hver fjerde skole er det de teknisk ansvarlige, som selv udfører tilsynet. På 71 procent af skolerne er det via en serviceaftale f.eks. igennem det firma, hvor systemet er indkøbt.

Undersøgelsen fra Blik- og Rørarbejderforbundet omfatter også 16 daginstitutionsledere og fire teknisk ansvarlige i kommunerne. Det viser, at der er stor forskel på den kommunale praksis på området, og flere institutionsledere er usikre på reglerne for tilsyn.

Med undersøgelsen har Blik- og Rørarbejderforbundet lykkedes med at øge opmærksomheden om dårligt indeklima i landets skoler og institutioner.

Udover undersøgelsen og en lang række møder hos politikere, har forbundet også inddraget udfordringen på events på Folkemødet og for medier og journalister. Det har medført, at flere medier har skrevet om problemet, og næstformand Henrik W. Petersen har været inviteret i Radio Novas studie til en debat om emnet.

RESULTATER FRA UNDERSØGELSEN

Undersøgelsen fra Blik- og Rørarbejderforbundet omfatter interviews med 41 teknisk ansvarlige i folkeskoler, daginstitutioner og kommuner. Alle er tilfældigt udvalgt.

Resultaterne er blandt andet:

- Mest kritisk ser det ud med rensning af ventilationskanaler – kun 1 ud af 5 får gjort det regelmæssigt.
- 2/3 får kun skiftet filtre. 2/3 har årlig service, resten sjældnere.
- Kun knap halvdelen skal indrapportere resultaterne til kommunerne. Derfor har kommunerne ikke de data, der kan danne grundlag for et effektivt tilsyn, og dermed en optimering af indeklimaet i alle folkeskoler og institutioner med ventilationsanlæg.

1. Politisk udvikling og påvirkning

- Indsats for ventilationsområdet. Herunder undersøgelse.
- Indsats mod social dumping.
- Modstand mod forringelser af A-kasse.
- Forbundets indflydelse på områder som velfærd, bygge- og bolig, erhverv, skat, energi, arbejdsmiljø, integration, arbejdsmarked og uddannelse samt EU.
- Initiativtager til boligudspil gennem BAT.

Politikerne fra Socialdemokratiet, Enhedslisten og Dansk Folkeparti var enige. Social dumping skal bekæmpes nu.

Foto: Nils Rosenvold

SOCIAL DUMPING SKAL BEKÆMPES NU!

Blik- og Rørarbejderforbundet inviterede tre Christiansborg-politikere til en snak om social dumping og beskæftigelse med 170 tillidsfolk i Kolding.

- Udfordringerne med social dumping og unfair konkurrence var det absolut højest prioriterede emne, da Blik- og Rørarbejderforbundet inviterede tre politikere til politisk paneldebat i 2016.

De tre politikere har alle en baggrund i håndværksfag. Finn Sørensen som industriarbejder og brygger, Karina Due som smed og Lennart Damsbo-Andersen som tømrer. Og budskaberne fra de tre politikere var, at social dumping skal bekæmpes nu.

- Social dumping er et af de allervigtigste områder. Det er ikke et begreb, men en virkelighed. Det er noget, vi skal bekæmpe, både os politikere, fra jer tillidsfolk og fagligt aktive, sagde Lennart Damsbo-Andersen fra Socialdemokratiet.

Karina Dues tilgang var noget anderledes. Hun koblede udfordringen sammen med Danmarks medlemskab af EU. Finn Sørensen vil fastholde muligheden for udenlandsk arbejdskraft i Danmark, men han ønsker samtidig nye regler på området.

Både Finn Sørensen og Lennart Damsbo-Andersen vil indføre ID-kort for ansatte i byggeriet. Obligatoriske ID-kort til ansatte i byggeriet har tidligere været på den politiske dagsorden, og er indført i en række andre lande.

- Det giver muligheden for at sikre, at dem der faktisk arbejder på byggepladsen, er ansat på ordentlige vilkår, sagde Lennart Damsbo-Andersen, som også ønsker samarbejde mellem SKAT, Politi og Arbejdstilsynet styrket yderligere.

Kædeansvar indgik også i debatten, og Enhedslisten er villige til at indføre det via lovgivningen.

- Vi mener, at det er hovedentreprenøren, der skal hæfte hele vejen ned i kæden. Vores første forslag var faktisk, at det skulle være endnu længere oppe i kæden ved den, der bestiller opgaven. Hvis vi havde et lovmæssigt kædeansvar på hele arbejdsmarkedet, ville det virkelig styrke noget, sagde Finn Sørensen.

DAGPENGEREGLER BLEV MERE KOMPLICEREDE

Reglerne for dagpengesystemet blev ændret i 2017. De blev gjort mere fleksible, men samtidig også mere komplicerede. Med de nye regler kan det bedre betale sig at tage vikariater og småjobs i ledighedsperioden. Ændringerne har både fordele og ulemper for dem, som er ledige.

Blik- og Rørarbejderforbundet har været blandt de største kritikere af de gentagne forringelser af dagpengesystemet, som i en lind strøm er blevet vedtaget gennem de seneste mange år. Særligt da regningen for finanskrisen skulle betales, blev den tørret af på ledige og brugerne af dagpengesystemet.

Prisen var blandt andet en halvering af dagpengeperioden og skrappe vilkår for at genoptjene retten til dagpenge.

I 2017 var reglerne til et mindre serviceeftersyn, hvor der blev lavet små justeringer. De vigtigste ændringer var:

①

OPTJENING

For at opnå dagpenge skal man opfylde det nye beskæftigelseskrav, hvor lønmodtagere inden for tre år skal have tjent mindst 223.428 kroner. Det er kun udstøttet arbejde, der optjener ret til dagpenge. Det vil sige, at job med tilskud ikke tæller med.

②

DAGPENGE SATS

A-kassen beregner dagpengesatsen på baggrund af de bedste 12 måneders indtjening inden for de sidste to år. Man får kun beregnet en sats, når der startes på en ny dagpengeperiode.

③

ACONTO-UDBETALING

Dagpenge vil blive udbetalt aconto for en hel måned ad gangen - uanset månedens længde. Når måneden er gået, indberetter arbejdsgiverne eventuel løn til indkomstregistret. Derefter samkøres indkomstregistret med dagpengekortene. Har lønmodtageren fået for mange eller for få dagpenge, reguleres beløbet inden for de næste tre måneder.

④

FORBRUG AF DAGPENGE I TIMER

Forbruget af dagpengeperioden beregnes i timer, hvor det tidligere blev beregnet i uger. Det betød, at personer, som blot havde fået dagpenge en enkelt dag, havde opbrugt en uges dagpenge.

⑤

KARENSDAG

Der indføres en karensdag hver fjerde måned. Det vil sige, at hver gang man har været ledig i fire måneder, trækkes man for én dags dagpenge. Karensdagene kan undgås, hvis man inden for de fire måneder har arbejdet i mere end 148 timer (svarende til 20 dage).

⑥

OVERSKYDENE TIMER AFSKAFFES

Overskydende timer afskaffes, så der ikke sker modregning i den efterfølgende måned, hvis man har haft overarbejde i den forudgående måned. Tidligere blev man modregnet i dagpengene, hvis man havde fået løn for mere end 37 timer om ugen, før man blev ledig. Overarbejde modregnes nu i den måned, hvor timerne ligger - altså i den måned, hvor ledige har haft overarbejde og modtaget dagpenge i samme måned.

⑦

HØJST 2 G-DAGE

Reglerne om G-dage forenkles, så man højst kan få to G-dage på maksimal dagpengesats. Der er ikke længere særlige regler for kortvarige ansættelsesforhold. G-dage er de dage, arbejdsgiverne betaler ved fyring og hjemsendelse.

⑧

GENOPTJENING

Hvis man har timer stående på sin beskæftigelseskonto, når ens dagpengeperiode udløber, kan man optjene ret til en ny dagpengeperiode ved at have 1.924 timers arbejde inden for de seneste tre år.

Har man ingen timer stående på beskæftigelseskontoen, har man mistet retten til dagpenge. For at genoptjene retten til dagpenge, skal man starte forfra og have tjent 223.428 kroner (2017-tal) inden for de seneste tre år.

Foto: Lars Holm

ANTALLET AF LÆRLINGE SKRABEDE BUNDEN I 2015 – OG TALLET ER STADIG FOR LAVT

Blik- og Rørarbejderforbundet har flere gange råbt vagt i gevær. Indtaget af lærlinge tager kun meget langsomt til i styrke efter en bundskraber i 2015, hvor 1344 lærlinge var i gang med en VVS-uddannelse ved årets udgang.

- Ved udgangen af 2017 var der 1505 lærlinge. Over de seneste 10 år, var der flest lærlinge i gang i 2008. Den gang var hele 1996 lærlinge i gang med en VVS-uddannelse, da året sluttede. Men efter finanskrisen skete der et voldsomt fald i antallet af indgåede uddannelsesaftaler i VVS-branchen.

Kigger man isoleret på antallet af indgåede aftaler, var 2013 det år, hvor der blev indgået færrest nye aftaler med 522 i alt. Tallet er steget siden og i 2017 blev der indgået 813 uddannelsesaftaler. Målsætningen i branchen er 700 aftaler om året.

FORSKELLIGE UDMELDINGER OM TAL

Blik- og Rørarbejderforbundet valgte i 2016 at kritisere Tekniq for at være for passive i bestræbelserne på at sikre den nødvendige arbejdskraft i VVS-branchen og for at give omverdenen indtryk af, at indtaget af VVS-lærlinge var steget voldsomt.

Mens Tekniq blot omtalte stigningen af indgåede aftaler, så fastholdt Blik- og Rørarbejderforbundet,

at det ikke gav det fulde billede af de faktiske forhold. For trods stigningen i antallet af aftaler, steg den samlede bestand ikke nævneværdigt. Tendensen var dermed blot, at virksomhederne oftest lavede en ny aftale, når en lærling enten var udlært eller havde afbrudt uddannelsen. Det seneste år er efterspørgslen på arbejdskraft blevet så stor, at bestanden er steget, men fortsat langt under tallene fra før år 2010.

FALD I ANTAL ELEVER GENERELT

Generelt er der også sket et fald i antallet af nye elever på erhvervsskolerne. Antallet af nye elever skrabe bunden i 2015 med cirka 28.400. Året før var der 32.000 elever, som startede på en erhvervsuddannelse og året efter – de senest offentliggjorte tal – var der 29.200. Faldet tilskrives man bl.a. indførelsen af karakterkrav. I Blik- og Rørarbejderforbundet mener man desuden, at det også skyldes den manglende garanti for lærepladser.

TILGANG OG BESTAND AF LÆRLINGE I VVS-BRANCHEN

Årstal	2017	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tilgang	873	738	539	613	581	666	522	560	691	786	813
Bestand*	2031	1996	1702	1522	1445	1459	1369	1346	1344	1460	1505

* Antal lærlinge i VVS-branchen målt ved årets udgang.

DE GØR EN EKSTRA INDSATS FOR LÆRLINGE

Foto: Nils Rosenvold

- Vi ser det som en forretning i forretningen og som en god investering. De enkelte virksomheder skal gøre noget, men vi skal også arbejde sammen i hele branchen om det her. Ellers kommer der arbejdskraft fra udlandet, siger Kent Nielsen, lærlingeansvarlig hos VVS Søberg.

Virksomheden havde i 2017 15 lærlinge – og 189 medarbejdere i alt. Lærlingene samles til fire lærlingeakademier hvert år. Virksomheden ønsker at gøre det attraktivt at være lærling i firmaet, introducere dem til virksomheden og nye produkter og forbedre deres kompetencer i salg og kommunikation.

- Det handler om, at vi skal kunne stå distancen i fremtiden. Kravene bliver større og skrappere, mens betalingen for opgaverne bliver mindre. Det betyder, at vi skal være dygtige og effektive – og det skal lærlingene have ind "med modermælken" helt fra starten, fortæller Anders Spiegelhauer, der er lærlingeansvarlig hos VVS-firmaet Finn L. Davidsen.

Deres lærlinge samles flere gange om året på særlige kompetencekurser hos leverandørerne for at blive ekstra dygtige til det nyeste på markedet.

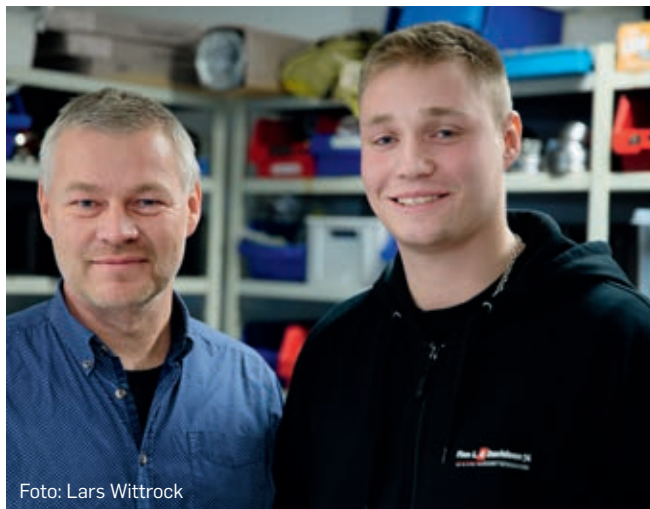

Foto: Lars Wittrock

Foto: Ole Joern

- Det handler om, at der skulle bedre styr på lærlingenes uddannelse. Derfor har vi meget fokus på, at lærlinge får lært det, de skal i løbet af deres læretid, siger Benny Oddershede, som er en erfaren svend hos Star VVS.

Firmaets 13 lærlinge mødes en gang om ugen med lærlingementorer og en af firmaets erfarne svende, som instruerer og giver lærlingene mulighed for at træne de kompetencer, som de gerne vil være dygti-

gere til. Der arrangeres også ture for lærlingene, og hvert kvartal mødes lærlinge for at drøfte alle relevante emner om deres uddannelse.

Mentorordningen er aftalt i afsnittet om løn og lærerforhold i VVS-overenskomsten, som en mulighed, man kan træffe aftale om lokalt. Der er ifølge Blik- og Rørarbejderforbundet alt for få, der gør brug af muligheden.

FREMTIDENS KLIMAHELTE

– KAMPAGNE MÅLRETTET DE UNGE

I 2016 gik Blik- og Rørarbejderforbundet og Tekniq sammen om en kampagne, der skulle få flere unge til at søge ind på VVS-energiuddannelsen. Kampagnen blev afviklet i 2017. "Join fremtidens klimahelte" var sloganet på både den nye hjemmeside vvs-energiuddannelsen.dk, på facebook, i konkurrencer og i en video.

TO NYE VVS-SKOLER I 2017

Der er nu 14 skoler, der tilbyder hovedforløbet på VVS-uddannelsen. De to nyeste skoler i klassen er Center for Erhvervsrettede uddannelser på Lolland-Falster (CELF) og Mercantec i Viborg.

Tal fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) viser, at VVS-faget er blandt de ti fag i Danmark, hvor der er allermest mangel på faglært arbejdskraft. Med to ekstra skoler, hvor det er muligt at gennemføre VVS-energiuddannelsen, håber man i branchen på, at flere unge vil søge ind på uddannelsen.

Morten Pedersen fra Kjellerup, som ses på billedet med sin søn Felix, var blandt de første elever, som startede på hovedforløbet på VVS-energiuddannelsen i Viborg i 2017. Foto: Mercantec

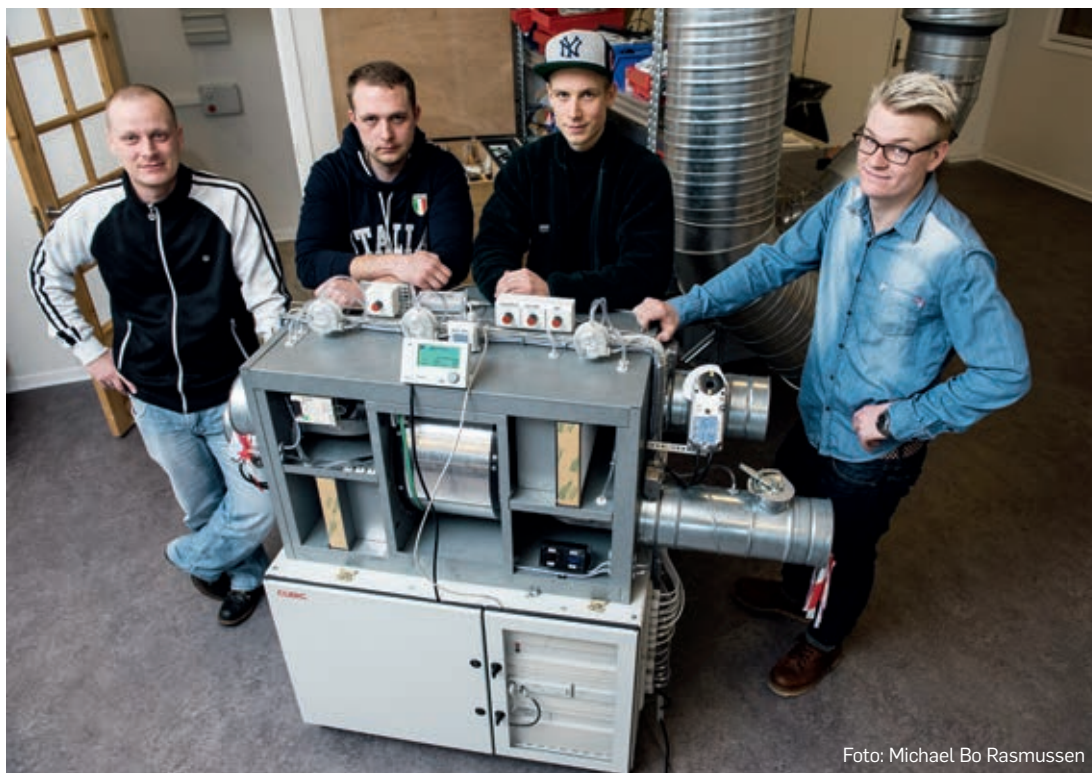

Foto: Michael Bo Rasmussen

VENTILATIONSUDDANNELSEN KOM TIL NORDJYLLAND

I 2015 blev det muligt at færdiggøre uddannelsen som VVS-ventilationstekniker i Aalborg. Tidligere var det kun muligt at tage 3. og 4. hovedforløb i Næstved.

- Det er en uddannelse med stort blomstrende vækstpotentiale. Vi ser gerne flere lærlinge i branchen, og derfor har vi efter ønske startet uddannelsen

op hos os, sagde Henrik Skallerup, uddannelsesleder på Aalborg Construction College i den forbindelse.

I 2017 var der 39, som startede på ventilationsspecialiet. Det tal er steget siden 2010. Dengang startede blot ni elever på uddannelsen. I 2017 var 77 lærlinge i gang med uddannelsen som VVS-ventilationstekniker.

TILGANG OG BESTAND AF LÆRLINGE PÅ UDDANNELSEN TIL VENTILATIONSTEKNIKER

Årstal	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
Tilgang	9	22	26	23	26	34	37	39	11
Bestand*	26	37	44	51	49	57	73	77	84

* Det seneste år (2018) er kun opdateret til og med februar.

UDDANNELSESAMBASSADØRER SKAL SKUBBE TIL KOLLEGERNE

Syv fagforbund gik i 2015 sammen om at uddanne uddannelsesambassadører. Formålet var at øge brugen af uddannelse.

Det første kuld blev uddannet på Fyn, og her var der fire VVS'ere i reden. De fik på fire kursusdage bl.a. ideer til, hvordan de sætter kollegernes brug af efteruddannelse i system.

Der blev også uddannet uddannelsesambassadører på kurser på Sjælland, i Nordjylland og i Østjylland. Udover Blik- og Rørarbejderforbundet, så deltog også Malerforbundet, Dansk EL-forbund, Dansk Metal, Teknisk Landsforbund, NNF og 3F i projektet.

SKORSTENSFEJERNE HAR FÅET BEDRE EFTERUDDANNELSESMULIGHEDER

Blik- og Rørarbejderforbundet har arbejdet målrettet med at forbedre efteruddannelsesmulighederne for skorstensfejerne. Det er bl.a. sket via indførelsen af en kompetencefond.

Den 1. juni 2017 blev der åbnet for ansøgningerne til Skorstensfejernes Kompetencefond, så skorstensfejere kan søge om tilskud til uddannelse. De kan fx søge tilskud til fag på grundskole- eller gymnasialt niveau eller enkeltfag på en akademiuddannelse eller trailerkørekort.

Der kan ansøges om tilskud til løn, kursusgebyr og transport.

SKORSTENSFEJERE KAN BLIVE "TEKNIKERE"

Som skorstensfejer kan man nu bliver "tekniker". Støtte til uddannelsen kan søges gennem den nye kompetencefond, og man bliver tekniker ved at gennemføre otte AMU-kurser som for eksempel ventilationskursus 1 og kursus i fyring med fastbrændsel samt to fag på akademiuddannelsen "Energiteknolog".

NYT KURSUS I VENTILATIONSRENSNING FOR SKORSTENSFEJERE

Der er gode beskæftigelsesmuligheder i rensning af ventilationsanlæg. Det mener både Skorstensfejerlauget og Blik- og Rørarbejderforbundet.

Skorstensfejerlauget og Blik- og Rørarbejderfor-

bundet udviklede i 2016 i samarbejde med Skorstensfejerskolen i Tønder, EUC Syd, et kursus i rensning af ventilationsanlæg. Kurset varer fem dage og gennemføres næste gang i november 2018.

Foto: Ole Joern

ANTAL ELEVER, SOM HAR GENNEMFØRT KURSET "RENSNING AF VENTILATIONSANLÆG"

Årstal	2016	2017	2018*
Tilgang	50	42	13

* Tallet er for første halvår af 2018.

Foto: Søren Madsen

KORTTIDSAFTALER ER NOGET FANDEN HAR SKABT!”

I flere omgange er korttidsaftaler blevet diskuteret på Blik og Rør-Ungdoms årsmøde. Tal viser at mere end hver tredje af alle indgåede aftaler på VVS-området er af kortere varighed. Det er lærlingene i Blik og RørUngdom dybt utilfredse med.

Korttidsaftaler er typisk på 12 måneder, men de kan også være endnu kortere.

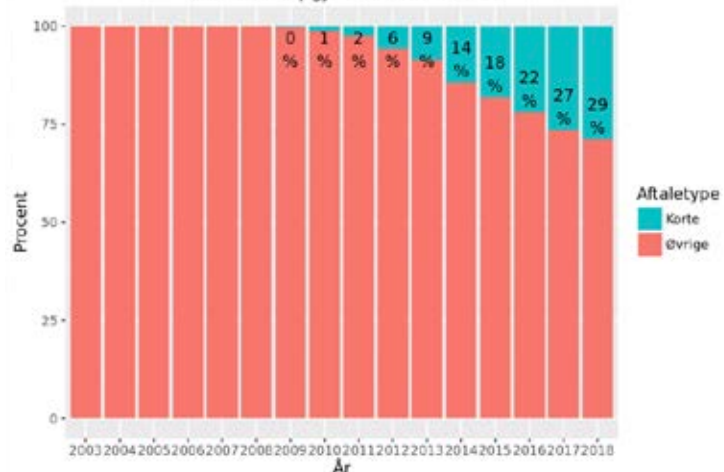
Før 2009 var korte uddannelsesaftaler et ukendt begreb i VVS-branchen, men siden er tendens eksploderet. I en udtalelse på Blik og RørUngdoms årsmøde foreslog lærlingene, at der indføres et loft for antallet af gange en virksomhed kan lave korte aftale. Dette for at undgå, at korte aftaler blot benyttes som en udvidet prøvetid.

Reglerne for, hvor mange gange en arbejdsgiver kan lave aftaler med den samme lærling er blevet skærpet. Ønsker en arbejdsgiver at forlænge aftalen med en lærling på en kort aftale, skal den nye aftale gælde for resten af læretiden.

Blik- og Rørarbejderforbundet og arbejdsgiverne Tekniq anbefaler, at alle uddannelsesaftaler gælder den samlede læretid.

Bestand: Andel korte aftaler, ultimo året.
2018 kun opgjort t.o.m. Februar

Fotos: Lars Holm

DM I SKILLS

■ DM i Skills har nu været afholdt otte år i træk, og den årlige hyldest til erhvervsuddannelserne er kommet for at blive. Senest i MCH i Herning i januar 2018, hvor Martin Grambo Kronborg lærling hos Fredslund VVS blev kåret som Danmarks dygtigste VVS-lærling.

DM i Skills udvides hvert år med nye fag og konkurrencer. Det medfører flere deltagere, som kæmper om at blive landets bedste i deres fag. I 2018 blev der dystet i 42 fag med i alt 300 erhvervsskoleelever, og det var ny rekord.

INDIVIDUEL TRÆNING OG TRE INTENSE DAGE

Frem til den store dag er der afviklet skolemesterskaber og derefter regionsmesterskaber efterfulgt af individuel træning for de fire finalister. Til DM i Skills

arbejder finalisterne intenst i tre dage under overværelse af et talstærkt publikum.

I 2018 arbejdede de på tre rum med bl.a. installation af varmepumpe, radiatorer og gulvvarme, brugsvand til toilet og håndvask og afløb.

SKORSTENSFEJERNE ER OGSÅ MED

Udover de 42 fag, som der konkurreres i, så er der også en række demonstrationsfag med til DM i Skills fx blikkenslagerfaget og ventilationsfaget. Som noget helt nyt i 2018 var også skorstensfejerfaget repræsenteret på DM i Skills. Faget havde sin egen stand ved siden af VVS'ernes konkurrenceområde, og mange var forbi for at høre mere om skorstensfejeruddannelsen.

VINDERE FRA DE SENESTE FEM ÅR:

2014 Daniel Svend Krabsen fra Hansenberg og B. Lyhne VVS ApS

2015 Rasmus Bundgaard Vilhelmsen fra Hansenberg og Regner & Claus Sørensen VVS ApS

2016 Henrik Skovsgaard Bull fra EUC Syd og VVS Søberg A/S.

2017 Dennis Juhl fra Syddansk Erhvervsskole og Vantinge VVS.

2018 Martin Grambo Kronborg fra EUC Syd og Fredslund VVS

Foto: Lars Horn

"Selvom jeg havde hørt, at det er stort at deltage i DM i Skills, og jeg vidste, at der kom mange mennesker, så var det endnu større, end jeg troede."

Dennis Juhl, vinder i 2017.

Foto: Lars Holm

"Det har været en super dejlig oplevelse. Vi fire konkurrenter kom også rigtig godt ud af det med hinanden. Det har betydet rigtig meget for mig."

Martin Grambo, vinder 2018.

ORGANISERING AF LÆRLINGE

Ved udgangen af 2014 var organisationsprocenten på 62 procent. 871 af de i alt 1411 lærlinge med uddannelsesaftaler var medlem af Blik- og Rørarbejderforbundet. Det tal er steget lidt hvert år over den seneste kongresperiode.

Ved udgangen af 2015 var 63 procent af lærlingene organiseret, i 2016 var det 65 procent og i 2017 var det 67 procent. Omsat til rede tal, så var der 1517 lærlinge med en uddannelsesaftale ved udgangen af 2017. Af dem var 1016 lærlinge medlem i Blik og Rørunngdom.

Trods fremgang i kongresperioden, har Blik og Rørunngdom tradition for en endnu højere organisationsprocent. Tidligere var over 80 procent af lærlingene i VVS- og skorstensfejerbranchen medlem af Blik- og Rørarbejderforbundet.

LOKALE AKTIVITETER OG SKOLEBESØG

Kredsene i Blik- og Rørarbejderforbundet besøger samtlige klasser på skoler med VVS- og skorstensfejeruddannelser. Dermed møder lærlingene Blik- og Rørarbejderforbundets repræsentanter på både hovedforløb 1, 2, 3 og 4.

På besøgene orienteres om rettigheder og øvrige forhold i relation til den uddannelse, som elever er i gang med. Der gives også kontaktoplysninger til Blik- og Rørarbejderforbundet, så elever og lærlinge ved, hvor de kan henvende sig for ansættelsesmæssige spørgsmål og medlemskab.

ADGANGSKRAV TIL ERHVERVSUDDANNELSER

I 2014 valgte et bredt flertal af Folketingets partier at højne kvaliteten af erhvervsuddannelserne, og vedtage en ny erhvervsuddannelsesreform. Reformen skulle gøre det mere attraktivt for unge at vælge erhvervsuddannelsen og give voksne bedre mulighed for at uddanne sig fra ufaglært til faglært.

På VVS-uddannelsen blev der indført karakterkrav, så man nu skal have 02 i henholdsvis dansk og matematik for at starte på uddannelsen. Det betød, at det faglige udvalg, som består af bl.a. repræsentanter fra Blik- og Rørarbejderforbundet, valgte at ændre dele af indholdet på uddannelsen. For eksempel, at lærlingene i forbindelse med opgaver på hovedforløbene skal lave energiberegninger i stedet for at terpe øvelser i matematik.

Foto: Nils Rosenvold

BOOTCAMP: EN POPULÆR NY-OPFINDELSE

Bootcamp. Tankerne ledes hen på militæret, men den militære disciplin, der hersker til bootcamp er ganske frivillig fra deltagernes side. De kommer i deres fritid – hen over en weekend, og de går tidligt i seng og vil lære alt, hvad de kan nå.

Den første bootcamp blev holdt i 2016, hvor Kreds Sydjylland-Fyn tog initiativet til at afholde arrange-

mentet på Hansenberg i Kolding. Siden er eventet blevet udviklet, så både forbund og kredse er involveret i planlægning og afholdelse af eventet.

Første år deltog 23 lærlinge, i 2017 deltog 30 lærlinge, og i 2018 blev der udsolgt og oprettet venteliste.

Det er gratis at deltage i bootcampen for lærlinge, som er medlem af Blik & RørUngdom.

TO GANGE FORMANDSSKIFTE

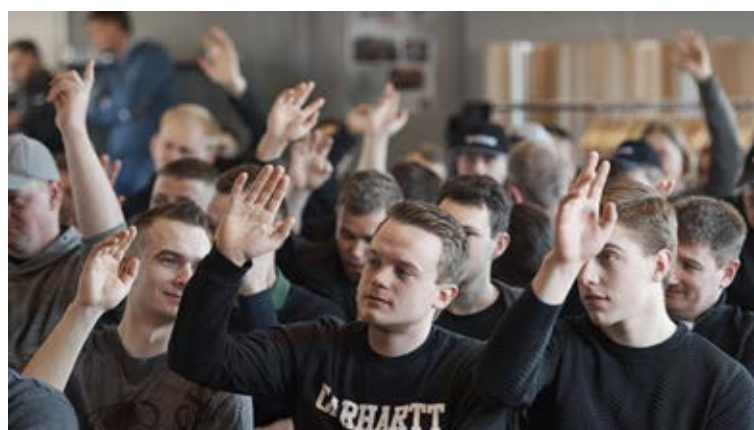
Efter seks år på formandsposten valgte Daniel Pedersen (Kreds Nord-Midtjylland) at stoppe som formand for Blik og RørUngdom i 2017.

Rasmus Holmgaard (Kreds Sydjylland-Fyn) overtog herefter posten, men valgte i foråret 2018 at forlade posten.

Landsudvalget valgte at konstituere [Casper Steppat](#) fra Kreds København, og han blev genvalgt uden modkandidater på årsmødet i april 2018.

Foto: Robert Wengler

Fotos: Robert Wengler og Lars Skaaning

Blik- og Rørarbejderforbundet, Nyropsgade 14, 1602 København V

